

# **‘Onze buurt is heel bijzonder’**

**Een interdisciplinair onderzoek naar de buurtbeleving en buurtparticipatie  
van meisjes in de Landlustbuurt**



Joeke Kuyvenhoven 10112774

Universiteit van Amsterdam

Docent: Yatun Sastramidjaja

24-01-2014

## **Samenvatting**

Dit onderzoek richt zich op de buurtbeleving en buurtparticipatie van meiden tussen de 10 en 14 jaar in de Landlustbuurt. Dit is een buurt in Amsterdam West met veel maatschappelijke problematiek. Hoewel er vanuit de wetenschap en maatschappij veel aandacht is voor achterstandsbuurten, richt dit zich nauwelijks op de specifieke beleving van meisjes. Er is in dit onderzoek gekeken naar zowel de fysieke als de sociaal-emotionele dimensie van buurtbeleving onder meisjes en naar de mate waarin zij het gevoel hebben dat zij invloed kunnen uitoefenen op de vormgeving van hun leefomgeving. Dit is op kwalitatieve wijze onderzocht en er is hierbij gebruik gemaakt van participerende observaties, semigestructureerde interviews en visuele etnografie. De meiden bleken veel gebruik te maken van de buurt en waren voornamelijk samen met vriendinnen actief in de buurt. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat de meiden over het algemeen erg positief zijn over hun buurt. Het positieve beeld dat de meiden hebben van de buurt komt vooral voort uit de sociale relaties die zij hebben in de buurt. De meiden geven aan dat zij veel mensen kennen in de buurt, dat de mensen aardig zijn en dat zij veel vriendinnen hebben in de buurt. Hoewel zij de buurt niet veilig vinden, kunnen zij altijd vertrouwen en steunen op hun vriendinnen. Wel is duidelijk geworden dat de meiden erg gefrustreerd zijn over het feit dat zij geen invloed hebben op de indeling van de plekken waar ze gebruik van maken. Ondanks hun gevoel van onveiligheid en de lage mate van invloed die zij hebben op hun omgeving blijven de meiden erg positief over de Landlustbuurt.

## Inhoudsopgave

<b>1. Inleiding</b> .....	<b>4</b>
<b>2. Theoretisch kader</b> .....	<b>6</b>
2.1. <i>De buurt</i> .....	6
2.2. <i>Buurtbeleving vanuit het perspectief van jongeren</i> .....	8
2.2.1. <i>De fysieke dimensie van de buurt</i> .....	9
2.2.2. <i>De sociaal-emotionele dimensie van de buurt</i> .....	10
2.3. <i>Buurtparticipatie</i> .....	13
2.4. <i>Meiden in de buurt</i> .....	15
<b>3. Interdisciplinariteit</b> .....	<b>18</b>
<b>4. Probleemstelling</b> .....	<b>19</b>
4.1. <i>Doelstelling</i> .....	19
4.2. <i>Onderzoeksvraag en deelvragen</i> .....	19
4.3. <i>Maatschappelijke relevantie</i> .....	21
4.4. <i>Wetenschappelijke relevantie</i> .....	21
4.5. <i>Ethische verantwoording</i> .....	22
<b>5. Methoden</b> .....	<b>23</b>
5.1. <i>Strategie</i> .....	23
5.2. <i>Onderzoeksdesign</i> .....	23
5.3. <i>Onderzoeksmethoden</i> .....	24
5.4. <i>Doelgroep en setting</i> .....	25
5.5. <i>Operationalisering</i> .....	26
5.6. <i>Dataverwerking en data-analyse</i> .....	27
<b>6. Resultaten</b> .....	<b>28</b>
6.1. <i>De Landlustbuurt</i> .....	28
6.2. <i>De Landlustbuurt volgens de meiden</i> .....	30
6.3. <i>De fysieke leefomgeving: 'De lelijke en de mooie buurt'</i> .....	31
6.4. <i>De sociaal-emotionele binding met de buurt: 'Ik ken iedereen'</i> .....	37
6.5. <i>Jeugdparticipatie: 'het gebeurt uiteindelijk toch niet'</i> .....	42
6.6. <i>Wensen en behoeftes</i> .....	45
<b>7. Conclusie</b> .....	<b>49</b>
<b>8. Discussie en aanbevelingen</b> .....	<b>52</b>
<b>9. Reflectie</b> .....	<b>54</b>
<b>10. Literatuurlijst</b> .....	<b>55</b>
<b>Bijlage 1: Interviewschema</b> .....	<b>59</b>
<b>Bijlage 2: Transcriptie interviews</b> .....	<b>62</b>
<b>Bijlage 3: Kaarten van de buurt</b> .....	<b>145</b>

## 1. Inleiding

In de huidige trends van globalisering, technologische ontwikkelingen en toenemende mobiliteit, neemt de reikwijdte van activiteiten en contacten steeds meer toe. Toch blijkt de buurt nog steeds van belang te zijn in het dagelijks leven van de mens (Forrest, 2008).

Voornamelijk kinderen en jongeren zijn toegewezen op hun buurt voor recreatie en ontmoetingen. Doordat kinderen en jongeren veel gebruik maken van de buurt, beïnvloeden de fysieke, sociale, economische en culturele kenmerken van de buurt bovendien de ontwikkeling van het kind (Beauvais & Jenson, 2003; De Visscher, 2008).

Tegenwoordig is er steeds meer erkenning voor het feit dat jongeren sociale actoren zijn die in staat zijn om hun eigen leven vorm te geven. Deze visie op jongeren heeft ook betrekking op hun relatie met de publieke ruimte (Elsley, 2004). Er is geen consensus over de leeftijdsgrenzen die betrekking hebben op de term 'jongeren' (Evans, 2008), in studies naar de publieke ruimte gaat het hierbij echter meestal om jongeren vanaf 10 jaar. In dit onderzoek zal de leeftijdscategorie 10-14 jaar aangehouden worden om jongeren aan te duiden, omdat dit een leeftijd is waarop de onafhankelijke bewegingsruimte van jongeren sterk toeneemt (Elsley, 2004).

In stedelijk beleid wordt er maar weinig rekening gehouden met het perspectief en de wensen en behoeftes van jongeren. Hierdoor leven jongeren in de huidige Westerse samenleving in '*spaces within an adult-constructed world, outlawed from public spaces and effectively corralled within institutions specially designated for them such as schools*' (Elsley, 2004: 156). De vaardigheid van jongeren om de publieke ruimte te begrijpen en gebruiken wordt vaak onderschat. Hierdoor ontstaat er een mismatch tussen het perspectief van volwassenen op de relatie tussen jongeren en de publieke ruimte en het perspectief van jongeren zelf. Door angst voor criminaliteit en voor het toenemend verkeer in steden, zien ouders de straat vaak niet als een geschikte plek voor recreatie voor hun kinderen. Voor jongeren, daarentegen, spelen de straat en de buurt vaak een belangrijke rol in hun dagelijks leven (Elsley, 2004).

Het gebrek aan aandacht voor het perspectief van jongeren in stedelijk beleid ondermijnt het idee dat jongeren autonome sociale actoren zijn in de publieke ruimte. Het is dus van belang om het perspectief van jongeren op hun buurt beter in kaart te brengen. Hierbij is het noodzakelijk om eerst te achterhalen wat de 'buurt' is en moet er rekening mee worden gehouden dat de begrenzing van de buurt voor jongeren anders kan zijn dan voor volwassenen. Het perspectief van jongeren op hun buurt wordt niet alleen bepaald door de fysieke kenmerken van de buurt, maar ook door de sociaal-emotionele ervaring van de buurt

(De Visscher, 2008). Het gebrek aan aandacht voor jongeren in stedelijk beleid lijkt op een lage mate van buurtparticipatie onder jongeren te wijzen. Hoewel jeugdparticipatie belangrijk is in het huidige Nederlandse beleid, lijkt dit in de praktijk nog niet altijd te werken (Vandenbroucke, Braam, Gilsing & Steketee, 2010).

Dit onderzoek zal zich specifiek richten op de buurtbeleving en buurtparticipatie van meisjes in de Landlustbuurt. Het onderzoek richt zich specifiek op meisjes, omdat hier in het wetenschappelijk en maatschappelijk debat maar weinig aandacht voor is. In het verleden leken meisjes voornamelijk aangewezen te zijn op het privé domein en beperkt te worden in hun gebruik van de openbare ruimte. Recent buitenlands onderzoek wijst er echter op dat meisjes de publieke ruimte wel degelijk gebruiken als ontmoetingsplek. Onderzoek naar het ruimtelijk gedrag, de buurtbeleving en buurtparticipatie van meisjes in Nederland is echter zeer beperkt. Door de buurtbeleving van meisjes te onderzoeken probeert dit onderzoek een bijdrage te leveren aan de huidige buurtaanpak in de Landlustbuurt. De buurtbeleving wordt op kwalitatieve wijze onderzocht door middel van participerende observatie, semigestructureerde interviews en visuele etnografie. Door deze onderzoeksmethoden te combineren, wordt er geprobeerd een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de belevingswereld van de respondenten.

## 2. Theoretisch kader

Hoewel jongeren veel gebruik maken van de openbare ruimte, is er maar weinig bekend over hoe zij de buurt ervaren. Het opkomend studieveld '*children's geographies*' probeert dit te veranderen en richt zich op het ruimtelijk gedrag en de belevingswereld van kinderen en jongeren. Ook in dit onderzoek staat de belevingswereld van jongeren, specifiek meisjes, centraal. Om de buurtbeleving van meisjes beter te begrijpen zal er hier eerst worden ingegaan op het concept 'buurt' in de wetenschap en maatschappij. Vervolgens zal er worden gekeken naar de fysieke en sociaal-emotionele dimensie van buurtbeleving. Daarna zal er worden ingegaan op de buurtparticipatie bij jongeren; deze paragraaf zal zich specifiek richten op het jeugdparticipatiebeleid in Nederland. Ten slotte zal er worden gekeken naar de specifieke betekenis van de buurt voor meisjes.

### 2.1. De buurt

Er is de laatste jaren onder wetenschappers en beleidsmakers steeds meer aandacht voor de buurt. Ondanks de trends van globalisering, technologische ontwikkelingen en toenemende mobiliteit in de huidige Westerse samenleving, blijkt de buurt nog steeds een belangrijk deel van het dagelijks leven en de sociale identiteit van de mens te zijn (Forrest, 2008). In de wetenschappelijke literatuur bestaat echter geen eenduidige definitie van het begrip 'buurt'. De socioloog Suttles (1972, aangehaald in Galster, 2001) ziet de buurt, vanuit een '*multilevel spatial view*' (p. 2114), als een systeem van interactie. Hij beargumenteert vanuit dit perspectief dat de sociale organisatie van een buurt op vier verschillende niveaus bestaat. De kleinste schaal, de '*block face*', is een gebied waar bewoners regelmatig dezelfde lokale faciliteiten gebruiken en kinderen zonder toezicht kunnen spelen. Het tweede niveau, de '*defended neighbourhood*', is een sociaal systeem waarbij bewoners zichzelf door sociale en fysieke mechanismen afsluiten van andere gebieden en buitenstaanders. De twee hoogste niveaus, de '*community of limited liability*' en de '*expanded community of limited liability*', zijn districten of gehele delen van steden die meestal worden georganiseerd rondom lokale overheidsinstanties. Hierbij is de sociale participatie van bewoners beperkt, selectief en vrijwillig en komen veranderingen meestal tot stand door initiatieven van buitenaf (Schwirian, 1983; Galster, 2001).

Kearns en Parkinson (2001) bouwen voort op dit schema van Suttles (1972) en stellen dat de buurt uit drie onderling afhankelijke schalen bestaat. De kleinste schaal van de buurt, de '*home area*', wordt gedefinieerd als de omgeving die op 5 tot 10 minuten loopafstand van

het huis ligt. Op deze schaal is de psychosociale functie van de buurt het meest van belang en dient de buurt als een plek voor recreatie, contact met anderen, het koesteren van een gevoel van *'belonging'* en het tonen van eigen normen en waarden (Kearns & Parkinson, 2001). De betekenis van deze directe woonomgeving is afhankelijk van de ruimtelijke context van de twee hogere schaalniveaus. Het tweede schaalniveau, de *'locality'*, is de ruimere wijk of het stadsdeel waarbinnen de *'home area'* zich bevindt. De sociale status, reputatie en ruimtelijke en sociale kenmerken van deze wijk beïnvloeden de betekenis van de woonomgeving. Het derde schaalniveau, *'urban district or region'*, beïnvloedt de betekenis van de woonomgeving door de sociale, culturele en economische mogelijkheden die het te bieden heeft (De Visscher, 2008).

Behalve de verschillende wetenschappelijke definities voor het concept 'buurt', zijn er ook verschillende visies van buurtbewoners op de buurt. De perceptie van bewoners op de grenzen van de buurt verschilt meestal van de officiële begrenzing van de buurt. De definitie die men geeft aan de buurt is niet alleen persoonlijk subjectief, maar is ook sociaal en historisch geconstrueerd (De Visscher, 2008). In de meeste onderzoeken naar buurteffecten wordt de buurt echter gedefinieerd als een specifieke territoriale en geografische plek. Een dusdanige definitie van de buurt houdt geen rekening met de subjectieve waardering van de buurt (Burton, Price-Spratlen, & Spencer, 1997). Met name in onderzoek naar kinderen en hun buurt is het van belang om rekening te houden met deze subjectieve ervaring: *'Children's cultural experiences and social constructions of neighborhood boundaries and experiences are often vastly different from the objective neighborhood delimiters imposed by social scientists and other adults'* (Burton et al., 1997: 133).

De buurt blijkt voor veel mensen nog steeds een belangrijke rol te hebben in hun dagelijks leven (Forrest, 2008). De waarde die men hecht aan de buurt verschilt echter sterk per individu en is onder andere afhankelijk van leeftijd: 'de geografisch reikwijdte van activiteiten en contacten neemt in een mensenleven eerst toe en daarna af' (Van Beckhoven & Van Kempen, 2002: 19). De buurt is dus in het bijzonder van belang voor kinderen en jongeren; zij zijn voor hun vrijetijdsbesteding immers voornamelijk aangewezen op de directe woonomgeving (Karsten, Kuiper & Reubsaet, 2001). Kinderen en jongeren zelf blijken de fysieke omgeving dan ook als erg belangrijk te beschouwen (Elsley, 2004).

Vooraf voor kinderen en jongeren die opgroeien in gezinnen met een lagere sociaaleconomische status is de buurt van belang; voor hen biedt de straat een alternatief voor, vaak dure, recreatiemogelijkheden (Elsley, 2004). Uit een onderzoek naar het vrijetijdsgedrag van 10- tot 15-jarigen blijkt dat jongeren uit lagere sociaaleconomische klassen minder vaak

deelnemen aan georganiseerde clubactiviteiten en voor hun vrije tijd meer toegewezen zijn op hun directe woonomgeving (Zeijl, 2000, aangehaald in Karsten et al., 2001). Bovendien blijken jongeren uit een lage sociaaleconomische klasse de straat vaker te gebruiken als ontmoetingsplek, waarbij ze de openbare ruimte reconstrueren tot hun eigen privé plek uit het zicht van hun ouders (Matthews, Limb & Taylor, 2000).

Behalve de invloed van sociaal-economische status, is ook etniciteit van invloed op de mate waarin de buurt belangrijk is. Zo blijken Turkse en Marokkaanse jongens in Nederland meer tijd op straat door te brengen dan Nederlandse jongens. De buurt blijkt voor hen veel meer een plek te zijn om elkaar te ontmoeten. Turkse en Marokkaanse meisjes blijken echter juist meer tijd thuis door te brengen dan Nederlandse meisjes (Karsten et al., 2001). Meisjes brengen van oudsher overigens over het algemeen meer tijd thuis door dan jongens, ongeacht de etnische afkomst. Hier lijkt de laatste jaren echter verandering in te zijn: jongens richten zich steeds meer op de privésfeer en meisjes zijn steeds actiever in het publieke domein (Emmelkamp, 2004). Hoewel in Nederland etniciteit en klasse deels overlappend zijn, blijkt klasse meer van invloed te zijn op het ruimtelijk gedrag van kinderen en jongeren dan etnische afkomst (Karsten et al., 2001).

## *2.2. Buurtbeleving vanuit het perspectief van jongeren*

Uit het voorgaande is duidelijk geworden dat de buurt nog steeds belangrijk is in het dagelijks leven van de mens; met name voor jongeren uit een lager sociaaleconomisch milieu van niet-westerse afkomst blijkt de buurt van belang te zijn. Ondanks dit gebleken belang van de buurt in het leven van jongeren, is er nog maar weinig onderzoek gedaan naar de relatie tussen jongeren en de openbare ruimte (Karsten et al., 2001). Bestaand onderzoek binnen dit thema richt zich voornamelijk op kinderen van 5 tot 11 jaar (Matthews, Limb & Percy-Smith, 1998), voor jongeren is de relatie met de buurt echter heel anders dan voor kinderen (Karsten et al., 2001). Onderzoek naar jongeren en de openbare ruimte beperkt zich in Nederland tot het bestuderen van overlastgevend gedrag: 'Jongeren worden pas gezien als objecten van onderzoek als ze aanleiding geven tot bezorgdheid of overlast veroorzaken voor andere groepen in de samenleving' (Karsten et al., 2001: 83). Enkele gemeentelijke beleidsonderzoeken gaan ook in op de mate waarin jongeren gebruik maken van de openbare ruimte (Karsten et al., 2001), er is echter in Nederland nog nauwelijks onderzocht hoe jongeren zelf de openbare ruimte ervaren.

Hoewel buurtbeleving een subjectief proces is (Cele, 2006), kan er over het algemeen gesteld worden dat de ervaring van een buurt wordt bepaald door drie samenhangende



dimensies: ‘de fysiografische ruimte (het landschap van objecten, gebouwen, mensen en natuurlijke elementen), de sociale ruimte (menselijke relaties en culturele waarden), en de innerlijke ruimte (psychologische ervaringswereld van het individu)’ (De Visscher, 2008: 10). Deze drie dimensies zullen hier verder worden uitgewerkt, waarbij er zal worden gekeken hoe fysieke en sociaal-emotionele factoren de buurtbeleving van jongeren beïnvloeden. Er is hierbij gekozen om de sociale en psychologische ervaring samen te behandelen, omdat deze sterk afhankelijk van elkaar zijn.

### *2.2.1. De fysieke dimensie van de buurt*

Fysieke buurtkenmerken, de infrastructurele opbouw van de buurt en de aanwezigheid van kwalitatieve buurtvoorzieningen, kunnen de ontwikkeling van het kind beïnvloeden (Wijntjens, 2011). Institutionele hulpbronnen, zoals parken, bibliotheken en activiteiten, voorzien kinderen van mogelijkheden die hun cognitieve, emotionele en sociale ontwikkeling bevorderen (Beauvais & Jenson, 2003). Hoewel vanuit de wetenschap lange tijd weinig aandacht is geweest voor de manier waarop kinderen en jongeren deze fysieke buurtkenmerken ervaren, is hier sinds de jaren zeventig geleidelijk steeds meer aandacht voor gekomen. Binnen de sociaalgeografische subdiscipline ‘*Geographies of Childhood*’ wordt onderzoek gedaan vanuit het idee dat ‘*childhood*’ een sociale constructie is die varieert over tijd en plaats en dat kinderen sociale actoren zijn. Binnen deze subdiscipline richt ‘*geographies of children*’ zich op het gebruik van de openbare ruimte door kinderen en jongeren. De tweede stroom, ‘*children’s geographies*’, richt zich meer op het eigen perspectief van kinderen op de ruimtelijke omgeving en hun betekenisgeving en beleving van de woonomgeving (Holloway & Valentine, 2000; De Visscher, 2008).

Uit onderzoek binnen dit domein is gebleken dat jongeren de leefomgeving anders waarnemen en beleven dan volwassenen. Zij beschouwen hun fysieke leefomgeving als belangrijk voor hun behoeftes en maken veel gebruik van de publieke ruimte (Elsley, 2004). Toch worden kinderen en jongeren maar weinig betrokken bij de vormgeving van hun leefomgeving (Karsten et al., 2001; Elsley, 2004). Het gebruik van de openbare ruimte is afhankelijk van persoonlijke kenmerken, zoals geslacht, leeftijd en etniciteit, maar ook van de buurtinrichting, bevolkingssamenstelling en de bereikbaarheid en kwaliteit van voorzieningen. Jongeren maken echter niet alleen gebruik van de daarvoor bestemde voorzieningen, maar bewegen zich ook op straat, in parken en op pleinen. Over het ruimtelijk gedrag van jongeren op deze plekken is veel minder bekend. Wel blijkt dat jongeren de

openbare ruimte vaak gebruiken als ontmoetingsplek, waar ze een eigen vaste plek hebben, afgeschermd van volwassenen (Karsten et al., 2001).

Voor jongeren is de relatie met de directe woonomgeving anders dan voor kinderen: de publieke ruimte waar jongeren gebruik van maken is niet per definitie gelegen in de eigen buurt. De laatste jaren is bovendien de mobiliteit onder jongeren groter geworden, waardoor de actieradius van jongeren toeneemt (Karsten et al., 2001). Door de beschikbaarheid van verschillende soorten vervoersmiddelen kunnen jongeren makkelijker grote afstanden afleggen, waardoor zij niet zijn aangewezen op hun directe woonomgeving voor het ondernemen van dagelijkse activiteiten (Wijntjens, 2011). Hierdoor voelen jongeren zich tegenwoordig waarschijnlijk minder verbonden met hun buurt dan vroeger (Karsten et al., 2001).

Hoe jongeren in de huidige Nederlandse samenleving hun fysieke woonomgeving ervaren is echter vrij onbekend. In hun onderzoek naar jongeren in een achterstandsbuurt in Northampton concluderen Matthews, Limb en Percy-Smith (1998) dat tieners waarde hechten aan de openbare ruimte en dat zij hier speciale plekken creëren voor zichzelf. Oud, Koopman en Veen (2000, aangehaald in Karsten et al., 2001) gaan wel in op de ervaring van jongeren van de openbare ruimte in de Amsterdamse wijk Bos en Lommer. Hieruit komt naar voren dat jongeren waarde hechten aan hun buurt en hier ook redelijk positief over zijn. Voor veel jongeren lijkt de buurt van belang te zijn als ontmoetingsplek (Karsten et al., 2001). De mogelijkheid tot interactie wordt echter sterk beïnvloed door de ruimtelijke indeling van de buurt (Schaefer-McDaniel, 2004). De fysieke en sociale dimensie van de buurt zijn dus onderling afhankelijk van elkaar.

### *2.2.2. De sociaal-emotionele dimensie van de buurt*

Naast de fysieke buurtkenmerken, is ook de sociaal-emotionele dimensie van de buurt van belang voor de buurtbeleving van jongeren. Hierbij speelt de sociale cohesie in de buurt een belangrijke rol. Hoewel er in beleid vaak gesproken wordt over het verbeteren van de sociale cohesie in buurten, is er geen eenduidige definitie voor het concept (Van Kempen & Bolt, 2009). Volgens Kearns en Forrest (2000) bestaat sociale cohesie uit vijf verschillende dimensies: gemeenschappelijke normen en waarden; sociale orde en sociale controle; sociale solidariteit; sociale netwerken en sociaal kapitaal; en de gehechtheid aan een plaats door een gemeenschappelijke identiteit. Sociale cohesie kan echter betrekking hebben op verschillende sociale systemen en op verschillende schaalniveaus. Bolt en Torrance (2005) onderscheiden

daarom drie onderling samenhangende componenten die de sociale cohesie op buurtniveau bepalen: sociale participatie, gelijkgerichte opvattingen en de identificatie met de buurt.

De eerste dimensie, sociale participatie, heeft betrekking op de sociale interactie tussen buurtbewoners. Het gaat hierbij om contact met burens, actieve betrokkenheid en het hebben van vrienden of familie in de buurt. Recent onderzoek heeft aangetoond dat kinderen actief bezig zijn met het opbouwen van sociale netwerken in de buurt (Karsten, 2011). Sociale netwerken vormen de bouwstenen voor het sociaal kapitaal. Hoewel er verschillende theoretische invalshoeken zijn met betrekking tot sociaal kapitaal, verwijst het concept over het algemeen naar '*social networks, built around trust and shared norms, as both resources and conduits for resourcing members*' (Bottrell, 2009: 478).

Holland, Reynolds en Weller (2007) stellen dat kinderen actief hun eigen sociaal kapitaal ontwikkelen. Putnam (2000, aangehaald in Karsten, 2011) maakt onderscheid tussen '*bonding*' en '*bridging*' sociaal kapitaal. '*Bonding*' kapitaal verwijst hier naar sterke sociale relaties binnen een homogene groep, '*bridging*' kapitaal verwijst naar de lossere sociale relaties met mensen van een andere klasse of etnische achtergrond (Karsten, 2011). Voor mensen met een lage sociaaleconomische status dient de buurt over het algemeen als een plek voor de ontwikkeling van '*bonding*' kapitaal (Kearns & Parkinson, 2001). Er wordt echter vaak beargumenteerd dat het voor jongeren juist van belang is om hun '*bridging*' kapitaal te vergroten om zo in contact te komen met andere groepen en een beter beeld te creëren van de bredere maatschappij. Vooral voor jongeren met minder sociale en economische hulpbronnen zijn relaties met mensen uit een hogere sociaaleconomische klasse voordelig (Karsten, 2011).

Holland, Reynolds en Weller (2007) bestrijden het idee dat vooral '*bridging*' kapitaal van belang is om uit een nadelige situatie te kunnen komen. Ze stellen dat de situatie veel complexer is en dat '*bonding*' en '*bridging*' kapitaal onderling afhankelijk van elkaar zijn. In hun studie kwam naar voren dat sommige jongeren juist voordelen haalden uit sterke sociale relaties binnen de gemeenschap, zij verkregen uit deze relaties de identiteit, hulpbronnen en steun om makkelijk in andere netwerken te kunnen functioneren. Voor andere jongeren waren deze sociale relaties juist een beperking, zij werden door deze sterke relaties met mensen van de gemeenschap en hun familie beperkt in hun onderwijsloopbaan en in hun sociale mobiliteit. Holland et al. (2007) concluderen dat jongeren hun sociaal kapitaal op verschillende manieren ontwikkelen en gebruiken in hun dagelijks leven.

Volgens Coleman (1988) zijn zowel het sociaal kapitaal binnen de familie, als binnen de gemeenschap van belang voor het ontwikkelen van menselijk kapitaal bij de volgende generatie. Indicatoren voor '*community social capital*' zijn onder andere het netwerk van

sociale steun, betrokkenheid bij de lokale instituties en organisaties, het gevoel van vertrouwen en veiligheid in de buurt en de kwaliteit van de buurt (Ferguson, 2006). Putnam (2000, aangehaald in Bottrell, 2009) stelt dat het gebrek aan sociaal kapitaal in kansarme gemeenschappen leidt tot een vicieuze cirkel waarbij laag wederzijds vertrouwen en verminderde sociale cohesie leidt tot meer criminaliteit, wat vervolgens weer het lage vertrouwen en de lage sociale cohesie versterkt. Verschillende studies tonen echter aan dat gemarginaliseerde gebieden wel degelijk beschikken over sociaal kapitaal, dit zou echter ontoereikend zijn om structurele armoede tegen te gaan of het collectieve welzijn van de bewoners te verbeteren (Ferguson, 2006).

De tweede dimensie van sociale cohesie, gelijkgerichte opvattingen, heeft betrekking op regels in de buurt en sociale controle die ervoor zorgt dat deze regels worden nagekomen (Bolt & Torrance, 2005). Hierbij gaat het erom dat bewoners ongeveer dezelfde ideeën hebben met betrekking tot opvoeding, veiligheid en leefregels (Wijntjens, 2011). Bolt en Torrance (2005) beargumenteren dat de afname van sociale relaties in de buurt ervoor heeft gezorgd dat gelijkgerichte opvattingen belangrijker zijn geworden voor het dagelijks leefklimaat. Voor kinderen en jongeren zijn deze gelijkgerichte opvattingen en sociale controle in het bijzonder van belang, omdat zij in de buurt vertrouwd raken met de normen en waarden van de gemeenschap (Wijntjens, 2011). Het toenemend individualisme in de huidige samenleving zorgt er echter voor dat mensen elkaar minder snel aanspreken over problemen. Onenigheid over leefregels in de buurt kunnen tot stand komen als een nieuwe groep bewoners zich komt vestigen in de buurt en ‘de ‘oude garde’ niet in staat is om de nieuwkomers aan hun regels te onderwerpen’ (Bolt & Torrance, 2005: 18).

De derde dimensie van sociale cohesie is de identificatie met de buurt. Hierbij gaat het om trots, verbondenheid en de mate van betrokkenheid met de buurt (Bolt & Torrance, 2005). Een buurt is niet alleen een fysieke en sociale ruimte, maar heeft ook een betekenis voor mensen die hun gevoel van ‘*belonging*’ beïnvloedt (Cele, 2006). Het sociale netwerk is een belangrijke steun voor jongeren om zich thuis te voelen in een omgeving en vormt de basis voor het creëren van nieuwe netwerken (Bottrell, 2009). Bovendien kan er aangenomen worden dat jongeren makkelijker vrienden maken en met leeftijdsgenoten communiceren als ze zich thuis voelen in een buurt (Schaefer-McDaniel, 2004). De beleving van de fysieke omgeving is echter een subjectief proces en wordt dus mede bepaald door psychologische ervaring en de betekenis die men geeft aan een plaats (Cele, 2006; De Visscher, 2008). De betekenis die men geeft aan de buurt heeft dus niet alleen te maken met feitelijke sociale contacten, maar ook met de verbondenheid die men voelt met de buurt. Men identificeert zich

met een buurt doordat men het gevoel heeft deel uit te maken van een collectief (Bolt & Torrance, 2005).

Binnen de psychologie wordt er vanuit de *'sense of community'* theorie beargumenteerd dat mensen zich meer thuis voelen in een buurt waar zij zich gehoord en invloedrijk voelen (Evans, 2007). McMillan en Chavis (1986) stellen dat een *'sense of community'* bepaald wordt door een gevoel dat men bij een gemeenschap hoort doordat men zich hier thuis voelt, het gevoel heeft belangrijk voor elkaar te zijn en erin gelooft dat aan de behoeften van de leden van de gemeenschap zal worden voldaan door de verbondenheid met elkaar. Zij onderscheiden hierbij vier categorieën: lidmaatschap, invloed, vervulling van behoeftes en een gemeenschappelijke emotionele connectie. Deze categorisering is echter gebaseerd op het perspectief van volwassenen en het is dan ook de vraag of het toegepast kan worden op de *'sense of community'* bij jongeren.

Chipuer et al. (1999) stellen dat dit niet het geval is en ontwikkelden een instrument, de Neighbourhood Youth Inventory, om het perspectief van jongeren op hun buurt te achterhalen. Aan de hand van interviews met jongeren in Canada onderscheidde zij vijf factoren die van invloed bleken te zijn op de perceptie van jongeren op hun buurt: steun, buurtactiviteiten, veiligheid, vriendschap en hulp van burens (Chipuer et al., 1999). Hieruit blijkt dat de *'sense of community'* bij jongeren sterk samenhangt met de fysieke en sociale kenmerken van de buurt (Pretty, Chipuer & Bramston, 2003).

Gerelateerd aan het idee van *'sense of community'* is het idee van *'place attachment'*, het verschil is dat het hierbij niet alleen gaat om de sociale ruimte maar ook om *'the deeper meaning of experiencing close, local relationships with people and, by extension, to place of relational interaction'* (Pretty et al., 2003: 275). De mate van hechting aan een buurt hangt af van zowel het subjectieve gevoel ten opzichte van een buurt als van het buurtcontact en de buurtbetrokkenheid. De mate van hechting en het gevoel van *'belonging'* beïnvloedt bovendien de mate waarin men zich identificeert met een buurt (Pretty et al., 2003). De sociaal-emotionele hechting aan een buurt blijkt mede afhankelijk te zijn van de mate van invloed die men heeft in een buurt (McMillan en Chavis, 1986). In de volgende paragraaf zal daarom worden ingegaan op het belang van buurtparticipatie voor jongeren.

### 2.3. Buurtparticipatie

Hoewel kinderen en jongeren veel gebruik maken van de buurt, participeren zij voornamelijk informeel in de wijk (Van Beckhoven & Van Kempen, 2002). Kinderen en jongeren werden lang genegeerd in stedelijk beleid (Evans, 2008); er gaan echter steeds meer stemmen op dat

kinderen en jongeren ook betrokken moeten worden bij formele besluitvormingen over de vormgeving van hun leefomgeving. Dit is gebaseerd op verschillende onderzoeken die aantonen dat de stedelijke omgeving het best ingericht kan worden met de participatie van kinderen en jongeren (Francis & Lorenzo, 2002). *Children's Geographies* heeft een belangrijke bijdrage geleverd in het aankaarten van het belang van de participatie van kinderen en jongeren in stedelijk beleid (Evans, 2008). Deze toenemende erkenning is gebaseerd op het idee dat jongeren actieve burgers zijn en dus het recht hebben om te participeren in stedelijk beleid (Checkoway, Pothukuchi & Finn, 1995).

Ook in Nederland is er steeds meer erkenning voor het belang van jeugdparticipatie; 95 procent van de gemeenten heeft jeugdparticipatie als beleidsdoel geformuleerd (Mulderij, 2011). Vandenbroucke, Braam, Gilsing en Steketee (2010) definiëren jeugdparticipatie als 'de invloed die een jongere heeft op zijn of haar leefomgeving' (p.5), het gaat hierbij volgens hen om de mate van inspraak, invloed en initiatief. Zij stellen dat jeugdparticipatie een positief effect zou hebben op de ontwikkeling van het kind en het vergroten van competenties, binding en politieke en maatschappelijke interesses. Vandenbroucke et al. (2010) komen in hun onderzoek onder 175 gemeenten in Nederland tot de conclusie dat het in veel gemeenten nog niet zo goed gaat met jeugdparticipatie. Jongeren willen hun wensen snel verwezenlijkt zien terwijl overheidsprojecten vaak traag op gang komen; bovendien komt de taal van jongeren vaak niet overeen met de taal van de overheid en is het moeilijk om jongeren te motiveren. Ook geven zij aan dat thema's van jeugdparticipatie zich vaak beperken tot vrijetijdsvoorzieningen en zich minder richten op buurtvoorzieningen en de inrichting van de openbare ruimte.

Ook de gemeente Amsterdam heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de ontwikkeling van jeugdparticipatie projecten. Jeugdparticipatie wordt in Amsterdam gezien als een middel om bij te dragen aan de individuele ontwikkeling van kinderen, jongeren en jongvolwassenen en aan een verhoging van de kwaliteit van gemeentelijke voorzieningen waar jeugdigen gebruik van maken. 'Door inspraak en overleg met jeugd ontstaat meer zicht op hun wensen, problemen en behoeften. Zo kunnen voorzieningen en beleid meer worden toegesneden op wat verschillende groepen jeugd nodig hebben' (Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, 2009: 7). Om deze doelen te realiseren zijn er projecten opgezet die zich richten op het informeren, activeren, zelf organiseren en mee laten denken van de jeugd. Hierbij zijn in eerste instantie de stadsdelen verantwoordelijk voor de verbetering van jeugdparticipatie en speelt de centrale stad een aanvullende rol (DMO, 2009).

In Stadsdeel West heeft jeugdparticipatie een essentiële rol in de pedagogische aanpak van het project Jong in West. Centraal in dit project staat dat de samenleving er is voor de kinderen en dat kinderen een wezenlijk deel zijn van de samenleving. Hierbij is het van belang dat de samenwerking tussen alle betrokkenen (de ouders, kinderen en organisaties) wordt gestimuleerd en verbeterd (Jong in West, 2011). Het project streeft, in navolging van Mischa de Winter, naar een positief jeugdbeleid waarbij er preventief te werk wordt gegaan. Dit gebeurt op basis van vier afspraken: iedereen hoort erbij, we zorgen voor elkaar, we zorgen voor onze omgeving en we beheersen onszelf. Voor jongeren na de basisschoolleeftijd staan binnen dit project talentontwikkeling en jongerenparticipatie centraal. In het kader van het jongerenparticipatiebeleid wordt door Stadsdeel West jaarlijks minimaal vier keer een activiteit georganiseerd waarbij jongeren actief worden betrokken bij actuele thema's. Jongeren worden hierbij gemotiveerd tot actief burgerschap; een belangrijk doel hierbij is het stimuleren van jongeren om zich actief bezig te houden met hun eigen buurt. Het stadsdeel streeft er hierbij naar om de mening van jongeren te integreren in het beleid (Nusselder, 2011). Hoewel deze ontwikkelingen naar een verbetering en vergroting van jeugdparticipatie een goed streven is, blijkt uit het onderzoek van Vandenbroucke et al. (2010) dat er nog veel moet gebeuren om het in de praktijk te laten werken.

#### *2.4. Meiden in de buurt*

Uit het voorgaande is duidelijk geworden dat de buurt een belangrijke rol speelt in het leven van jongeren, met name voor jongeren uit een laag sociaaleconomisch milieu van niet westerse afkomst is de buurt van belang. Ook is naar voren gekomen dat de buurtbeleving van jongeren afhankelijk is van de fysieke en sociaal-emotionele dimensies van de buurt (De Visscher, 2008). Daarnaast heeft jongerenparticipatie een belangrijke rol in het huidige Nederlandse jeugdbeleid, maar lijkt dit in veel gevallen nog niet goed te gaan (Vandenbroucke et al., 2011). Jongeren beleven een buurt anders dan volwassenen, meer onderzoek naar de buurtbeleving van jongeren is dus noodzakelijk voor een verbetering van jeugdparticipatie. Dit onderzoek richt zich specifiek op de buurtbeleving en buurtparticipatie van meisjes, hier zal daarom worden ingegaan op de specifieke relatie van meisjes met de publieke ruimte.

In Nederland is er weinig onderzoek gedaan naar de vrijetijdsbesteding en het ruimtelijk gedrag van meisjes (Karsten et al., 2001). Vanuit de feministische literatuur is hier veel kritiek op geweest; vrouwen gedragen zich in de openbare ruimte immers anders dan mannen (Karsten, 2003). Naber (1985, aangehaald in Karsten et al., 2001) deed wel uitgebreid

onderzoek naar het vrijetijdsgedrag van meisjes. Zij komt hierbij tot de conclusie dat meisjes meer tijd binnen doorbrengen dan in de publieke ruimte en stelt dat dit voornamelijk komt doordat meisjes vaker worden betrokken bij huishoudelijke taken en door de bescherming van meisjes tegen het gevaar van de straat. Ook Karsten (2003) concludeert in haar onderzoek naar speelplekken in Amsterdam dat jongens hier meer gebruik van maken dan meisjes. Meisjes blijken vaak de minderheidsgroep op de speelplekken; ze zijn er minder lang, minder vaak en in kleinere groepen (Karsten, 2003). James (2001) toont in zijn onderzoek naar adolescente meisjes in Australië aan dat zij de voorkeur geven aan hun slaapkamer als plek voor recreatie. Hij stelt dat dit vooral komt doordat meiden behoefte hebben aan privacy, zich niet altijd veilig voelen in de openbare ruimte en de dominantie van jongens in de openbare ruimte niet altijd waarderen. Er wordt met betrekking tot het vrijetijdsgedrag van meisjes dan ook wel gesproken over een 'slaapkamercultuur' (Emmelkamp, 2004).

Hoewel verschillende onderzoeken er dus op wijzen dat meiden meer tijd binnen doorbrengen dan in de openbare ruimte, is er hier een verschuiving in te zien. Jongens brengen steeds meer tijd door in de privésfeer en meiden zoeken steeds vaker de publieke ruimte op (Emmelkamp, 2004). Een aantal buitenlandse studies weerleggen dan ook het idee dat meisjes meer beperkt zijn in hun bewegingsvrijheid (Karsten et al., 2001). In hun studie naar jongeren in een achterstandsbuurt in Northampton, komen Matthews, Limb en Percy-Smith (1998) tot de conclusie dat zowel meisjes als jongens veel tijd buitenshuis doorbrengen. Ook in de studie naar het belang van de openbare ruimte voor jongeren in Engeland, komen Matthews, Limb en Taylor (2000) tot de conclusie dat de openbare ruimte wel degelijk belangrijk is voor veel meisjes. Meiden gebruiken de publieke ruimte voornamelijk als ontmoetingsplaats en om rond te hangen en bij te kletsen met vriendinnen. Deze meiden representeren volgens Matthews et al. (2000) een groep die de publieke ruimte herdefiniëren tot hun eigen plek.

Skelton (2000) onderzocht de ervaringen en het vrijetijdsgedrag van tienermeisjes in een arm stedelijk gebied in Wales. Zij concludeert dat meisjes de verwachtingen van hun ouders thuis ontvluchten en de openbare ruimte als ontsnappingsmogelijkheid gebruiken. Meisjes bleken actief aanwezig te zijn in de openbare ruimte, de manier waarop de meisjes hun actieve aanwezigheid in de publieke ruimte in stand konden houden was door hun hechte vriendinnennetwerken. Vriendinnen waren essentieel voor deze meisjes om hen een gevoel van veiligheid en steun te geven als ze van huis waren. Hechte vriendinnenrelaties zijn bij meisjes belangrijk, terwijl jongens zich vaker in grotere groepen bewegen (Karsten et al., 2001).



Er lijkt veel veranderd te zijn in de relatie tussen meisjes en de publieke ruimte. Buitenlandse onderzoeken wijzen erop dat meisjes uit lagere sociaaleconomische klassen minder beperkt worden in hun ruimtelijk gedrag en de publieke ruimte steeds meer gebruiken als ontmoetingsplek en voor recreatie. Toch lijken meiden nog altijd meer beperkt te worden dan jongens; zij moeten bijvoorbeeld voor het donker thuis zijn, in groepjes lopen of worden gehaald en gebracht (Emmelkamp, 2004). In Nederland lijken vooral Turkse en Marokkaanse meiden minder actief aanwezig te zijn in de publieke ruimte; zij blijken nog steeds meer tijd binnenshuis door te brengen en participeren voornamelijk in activiteiten dicht bij huis (Keune, Boonstra & Overgaag, 2002). Het is dus van belang om ook in Nederland meer onderzoek te doen naar de huidige buurtbeleving, het ruimtelijk gedrag en de buurtparticipatie van meisjes.

### 3. Interdisciplinariteit

Uit het theoretisch kader is naar voren gekomen dat verschillende disciplines al belangrijke inzichten verschaffen in de relatie tussen jongeren en hun buurt, maar dat deze tekort schieten in het achterhalen van de beleving van jongeren zelf, met name van meisjes. Vanuit de pedagogiek wordt er vooral nadruk gelegd op het belang van de buurt voor de ontwikkeling van kinderen. Ook vanuit de sociologie wordt naar dit proces gekeken en richt men zich voornamelijk op de negatieve effecten van het opgroeien in een achterstandswijk. Hierbij wordt de woonomgeving gedefinieerd als een lokale gemeenschap en ligt de nadruk voornamelijk op collectieve buurtpraktijken. De ruimtelijke context van de woonomgeving wordt hierbij gekoppeld aan de ontwikkeling van individuele en groepsidentiteiten (De Visscher, 2008). Beide disciplines hebben echter weinig aandacht voor de ervaringen van de jongeren zelf.

Binnen de sociale geografie wordt hier wel steeds meer aandacht aan besteed. Het opkomende studieveld rond *Children's Geographies* houdt zich bezig met het ruimtelijk gedrag van kinderen en jongeren; hierbij wordt er vooral ingegaan op het gebruik van de voorzieningen in de buurt en hoe zij de fysieke omgeving ervaren. Ook de antropologie stelt de ervaringswereld van de onderzochte groep centraal; er is vanuit deze discipline echter maar weinig onderzoek gedaan naar jongeren in hun buurt. Binnen de psychologie wordt er ook ingegaan op de manier waarop het individu de ruimte ervaart, beleeft en interpreteert (De Visscher, 2008). Hierbij is er voornamelijk aandacht voor de individuele emotionele band en identificatie met de buurt. Buurtbeleving is echter een complex begrip waarbij de fysieke omgeving, sociale buurtkenmerken en de emotionele band van belang zijn. Bovendien gaat het hierbij om een subjectieve ervaring (Cele, 2006) en zal de beleving afhankelijk zijn van onder andere leeftijd en geslacht. Hoewel *children's geographies* al veel inzichten heeft gegeven in de ruimtelijke ervaring van jongeren, is er nog weinig onderzoek gedaan naar de specifieke beleving van meisjes. In dit onderzoek is er daarom voor gekozen om buurtbeleving onder meisjes interdisciplinair te onderzoeken.

## 4. Probleemstelling

### 4.1. Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is het in beeld brengen van de beleving van meisjes op de buurt waarin zij opgroeien, met specifieke aandacht voor het opgroeien in een achterstandsbuurt. Hierbij wordt er ingegaan op de ervaringen en behoeftes van meisjes in de buurt, maar ook op de mate waarin zij zich betrokken voelen bij de gemeentelijke buurtaanpak. Hoewel over het algemeen jongeren steeds meer worden gezien als sociale actoren die in staat zijn om hun eigen beslissingen te maken (Elsley, 2004), wordt er in beleid nog maar weinig rekening gehouden met de wensen en behoeftes van jongeren.

Dit onderzoek richt zich specifiek op meisjes tussen de 10 en 14 jaar in de Landlustbuurt in Amsterdam West. Dit is een buurt met veel maatschappelijke problematiek: een relatief groot aandeel huishoudens leeft in armoede, bewoners hebben veel last van vervuiling en vernieling, er is sprake van veel jongerenoverlast en criminaliteit en bewoners ervaren een lage buurtbetrokkenheid en een beperkte sociale cohesie (Jansen & Jager, 2012). Juist voor kinderen die opgroeien in een gezin met een lage sociaal-economische status blijkt de buurt een belangrijke plek te zijn voor hun vrijetijdsbesteding (Elsley, 2004). Het is daarom van belang om te achterhalen wat de wensen en behoeftes zijn van de meisjes in de Landlustbuurt.

Op dit moment wordt er vanuit Stadsdeel West in samenwerking met bewoners en organisaties die actief zijn in de buurt aan gewerkt om de situatie in de Landlustbuurt te verbeteren. Hierbij worden ook activiteiten georganiseerd voor de meisjes in de buurt, het is echter de vraag in hoeverre deze activiteiten voldoen aan de behoeftes van meisjes. Dit onderzoek richt zich daarom specifiek op de buurtbeleving van meisjes en de mate waarin zij zich betrokken voelen bij de huidige buurtaanpak. Naar aanleiding van dit onderzoek zijn daarom aanbevelingen opgesteld voor Stadsdeel West om een passende aanpak te realiseren, waarbij er rekening kan worden gehouden met de mening, wensen en behoeftes van meiden in de Landlustbuurt.

### 4.2. Onderzoeksvraag en deelvragen

Om de ervaringen en participatie van meisjes in de Landlustbuurt te achterhalen, luidt de centrale hoofdvraag van dit onderzoek: *Hoe beleven meisjes in de Landlustbuurt hun leefomgeving en de mate waarop zij hierop invloed kunnen uitoefenen?*

Om een duidelijk beeld te krijgen van de buurtbeleving van meisjes in de Landlustbuurt wordt er gekeken naar zowel de fysieke buurtkenmerken als de sociaal-emotionele band met de buurt. Om te achterhalen hoe de meisjes de jeugdparticipatie in hun buurt ervaren wordt er gekeken naar de mate van inspraak, invloed en initiatief die zij in de buurt ervaren. De deelvragen richten zich ook op deze aspecten en hebben betrekking op het gebruik van buurtvoorzieningen en –activiteiten, informele ontmoetingsplekken, het sociale netwerk binnen de buurt, de gehechtheid aan de buurt, de buurtparticipatie en de wensen en behoeftes van meiden in de buurt.

1. *Hoe ervaren meisjes in de Landlustbuurt het aanbod van buurtvoorzieningen en in hoeverre maken zij gebruik van alternatieve ontmoetingsplekken?*

In deze deelvraag worden de fysieke buurtkenmerken behandeld en wordt er gekeken naar de mate waarin meisjes in de Landlustbuurt gebruik maken van vrijetijdsvoorzieningen en activiteiten in de buurt. Hierbij wordt er voornamelijk aandacht besteed aan de redenen die zij opgeven voor het al dan niet gebruikmaken ervan. Bovendien wordt er ingegaan op de mate waarin meisjes zelf ontmoetingsplekken creëren. Op deze manier wordt er achterhaald in hoeverre de meisjes alternatieve buurtpraktijken creëren als aanvulling of alternatief op de geboden buurtactiviteiten.

2. *In hoeverre onderhouden meisjes sociale contacten in de eigen buurt en in hoeverre beïnvloedt dit hun gehechtheid aan de buurt?*

In deze deelvraag wordt de sociaal-emotionele dimensie van de buurtbeleving van meisjes behandeld. Er wordt hierbij gekeken naar het belang van sociale netwerken binnen de buurt; peergroepen spelen een belangrijke rol in het leven van jongeren en kunnen de ervaring van een buurt sterk beïnvloeden. De mate waarin het sociale netwerk van de meisjes zich beperkt tot de eigen buurt kan bovendien van invloed zijn op hun sociaal kapitaal. Het sociale netwerk van jongeren binnen een buurt blijkt bovendien van grote invloed te zijn op de mate waarin zij zich gehecht voelen aan een buurt en zich hier thuis voelen. In deze deelvraag zal daarom ook de mate van gehechtheid en het gevoel van ‘*belonging*’ behandeld worden.

3. *Hoe ervaren meisjes de mate van jeugdparticipatie in de Landlustbuurt?*

In deze deelvraag wordt er gekeken naar de buurtparticipatie van meisjes in de Landlustbuurt. In hoeverre voelen zij zich gehoord en hebben zij het gevoel dat hun mening in acht wordt genomen door beleidsmakers? Hierbij wordt er ten eerste ingegaan op de mate waarin de meiden het idee hebben dat er mogelijkheden zijn om

zelf dingen te organiseren in de buurt. Hierbij zal er specifiek aandacht worden besteed aan de activiteiten die in de buurt worden georganiseerd en de mate waarop meiden hier inspraak in hebben. Ten tweede wordt er hierbij ingegaan op de mate waarop de meiden het idee hebben dat zij inspraak en invloed hebben op de vormgeving van hun leefomgeving..

4. *In hoeverre vinden meisjes dat buurtvoorzieningen en –activiteiten in de Landlustbuurt aansluiten bij hun wensen en behoeftes?*

In de eerste deelvragen is de buurtbeleving en buurtparticipatie behandeld, deze laatste deelvraag gaat in op de mate waarin deze belevingen aansluiten bij het huidige aanbod van buurtvoorzieningen en –activiteiten in de buurt. Ook wordt hier behandeld wat de meisjes veranderd zouden willen zien in de buurt.

*4.3. Maatschappelijke relevantie*

De omschakeling naar een participatiesamenleving, die het huidige kabinet heeft verkondigd, zorgt ervoor dat steeds meer verantwoordelijkheid bij de bewoners zelf zal komen te liggen. Volgens een onderzoek van TNS Nipo in september 2013 zal deze omschakeling een nadelig effect hebben op achterstandswijken, waar bewoners weinig onderling contact hebben (Huisman, 2013). Onlangs verscheen hierover nog een uitgebreid artikel in het Parool waaruit naar voren kwam dat de participatiesamenleving inderdaad moeilijk van de grond komt in de achterstandsbuurt in Amsterdam West (Soetenhorst, 2014). De Landlustbuurt is een buurt met relatief veel armoede, wat impliceert dat bewoners nadelen kunnen ondervinden van de omschakeling naar een participatiesamenleving. Het is daarom van belang om alle bewoners te betrekken bij de huidige buurtaanpak. Bovendien is de buurt belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen, met name voor kinderen die opgroeien in gezinnen met een lage sociaaleconomische status. Hoewel er in de Landlustbuurt al veel gedaan wordt om jongeren meer te betrekken bij de buurt, richt zich dit nauwelijks op de specifieke behoeftes van meisjes. Het is dus van maatschappelijk belang om in de opkomende participatiesamenleving meer aandacht te besteden aan de buurtbeleving en behoeftes van meisjes.

*4.4. Wetenschappelijke relevantie*

Hoewel veel onderzoeken wijzen op het belang van de buurt voor jongeren, is er nog maar weinig onderzoek specifiek gericht op de buurtbeleving van meisjes. Veel onderzoeken wijzen erop dat het opgroeien in een achterstandswijk een negatief effect zou hebben voor de ontwikkeling van kinderen, en het blijkt dat juist de kinderen uit gezinnen met een lage

sociaal-economische status veel gebruik maken van de buurt voor hun vrijetijdsbesteding. Onderzoeken naar de buurtbeleving van jongeren richten zich echter voornamelijk op één enkele factor van deze beleving; het fysieke, het sociale of het emotionele. De ervaring van de buurt wordt bepaald door al deze factoren en het is dan ook van belang om alle factoren te behandelen in interdisciplinair onderzoek naar de buurtbeleving. Het is daarom wetenschappelijk van belang om te onderzoeken hoe meisjes het leven in hun buurt ervaren, wat hun perspectief is op de buurtvoorzieningen en –activiteiten en in hoeverre zij zich betrokken voelen bij de gemeentelijke buurtaanpak.

#### *4.5. Ethische verantwoording*

In onderzoek naar jongeren uit achterstandsbuurten kunnen zich ethische bezwaren voordoen. De respondenten zullen waarschijnlijk vaak geconfronteerd zijn met het stigma dat hun groep en buurt draagt en kunnen daarom argwanend tegenover het onderzoek staan. Het is daarom van belang om duidelijk aan de respondenten uit te leggen wat het doel is van het onderzoek en te benadrukken dat dit onderzoek gericht is op het naar voren brengen van het perspectief van de meisjes zelf. Het onderzoek richt zich op meisjes van 10 tot 14 jaar, de leeftijd van de respondenten maakt dat er zorgvuldig zal moeten worden omgegaan met het werven van de respondenten. Er is besloten om hierbij geen toestemming te vragen aan de ouders, omdat het tot veel vertraging kan zorgen in de onderzoeksprocedure. Aangezien het onderzoek zich niet richt op een gevoelig onderwerp zal dit echter geen nadelige gevolgen hebben. Bovendien ben ik als onderzoeker al actief in de wijk en kennen de meeste meisjes mij al, waardoor er al een zekere vertrouwensband is opgebouwd. Wel is het van belang dat de respondenten zelf toestemming geven, dat de anonimiteit van de respondenten gewaarborgd blijft en dat het onderzoek geen nadelige effecten zal hebben voor de respondenten.

## 5. Methoden

In oktober 2013 ben ik begonnen met een stage bij het Buurtpraktijk Team Landlust. In juli 2012 is dit team vanuit Stadsdeel West van start gegaan om de situatie in de Landlustbuurt te verbeteren. Binnen de werkwijze staat de directe aanwezigheid van het team in de buurt centraal, om op deze wijze problemen in de buurt direct te signaleren. In samenwerking met organisaties en bewoners wordt er probleemgericht gewerkt los van de functie of taak die een organisatie heeft. Als stagiaire doe ik onderzoek in de buurt naar de beleving van de meiden en zal ik aanbevelingen opstellen voor Stadsdeel West om verbeteringen in de buurt te realiseren die aansluiten bij de wensen en behoeftes van meisjes. De methode voor dit onderzoek is grotendeels gebaseerd op mijn functie als stagiaire bij het Buurt Praktijkteam. Door mijn stage ben ik regelmatig actief en aanwezig in de buurt, wat mij een makkelijke toegang tot de meisjes in de buurt geeft.

### 5.1. Strategie

Om inzicht te krijgen in de buurtbeleving van meisjes wordt er in dit onderzoek gebruik gemaakt van een *kwalitatieve onderzoeksstrategie*. Een kwalitatieve onderzoeksstrategie benadrukt het begrijpen van menselijk handelen en de interpretatie van de betekenisgeving en beleving van de respondenten zelf (Bryman, 2008). De belangrijkste reden dat er gekozen is voor deze strategie, is dan ook dat het onderzoek gericht is op het achterhalen van de belevingswereld en betekenisgeving van de respondenten. Bovendien stelt Lupton (2003) dat kwantitatief onderzoek naar buurteffecten *'fails to reflect the complex conceptualisation of neighbourhood'* (p.3). Zij beargumenteert dat buurten geen vaste entiteiten zijn, maar worden gevormd door de interactie tussen plaats en bewoners. Het onderzoeken van buurtbeleving vergt dan ook een constructivistisch perspectief, waarbij er vanuit wordt gegaan dat de wereld constant wordt geconstrueerd door middel van sociale interacties (Bryman, 2008).

### 5.2. Onderzoekdesign

Er is voor dit onderzoek gekozen voor een *case study design*, hierbij wordt een specifieke case gedetailleerd en intensief geanalyseerd (Bryman, 2008). In dit onderzoek wordt een specifieke gemeenschap intensief onderzocht, namelijk meisjes in de Landlustbuurt. Het nadeel hiervan is dat de bevindingen niet generaliseerbaar zijn, er kan namelijk niet aangenomen worden dat de buurtbeleving van meisjes in de Landlustbuurt de beleving van alle meisjes in alle achterstandsbuurtten in Nederland representeert. Buurtbeleving is sterk

afhankelijk van de context van de buurt. Het voordeel is echter dat er hierbij diep kan worden ingegaan op de verhalen en ervaringen van een specifieke groep. Hoewel de bevindingen dus niet generaliseerbaar zijn, kan een intensieve analyse van deze specifieke groep wel waardevolle inzichten verschaffen voor de bredere context van het opgroeien in een achterstandsbuurt.

### 5.3. Onderzoeksmethoden

Om de buurtbeleving van meisjes in de Landlustbuurt te achterhalen wordt in dit onderzoek gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden; participerende observatie, semigestructureerde interviews en visuele etnografie. Om dit uit te voeren wordt er gebruik gemaakt van de ingang die ik heb als stagiaire bij het Buurt Praktijktteam in de Landlustbuurt.

*Participerende observatie* houdt in dat de onderzoeker intensief betrokken is bij het sociale leven van de respondenten. Door gedrag te observeren en te luisteren naar gesprekken tussen respondenten wordt er getracht de leefwereld van de respondenten beter te begrijpen (Bryman, 2008). In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van participerende observatie om meer inzicht te krijgen in de buurtbeleving van de respondenten. Er wordt in eerste instantie geparticipeerd in de activiteiten die georganiseerd worden voor de meisjes in de buurt om te kijken hoe de meisjes dit ervaren. Om ook de groep te bereiken die niet aan deze activiteiten deelneemt wordt er bovendien participerende observatie uitgevoerd onder groepen meiden die in de buurt op straat actief zijn. Mijn stageplek biedt mij de unieke mogelijkheid om deze participerende observatie gedurende een langere periode uit te voeren.

De participerende observatie wordt aangevuld met visuele materialen die geproduceerd zijn door de respondenten. De respondenten zijn gevraagd om 'leuke' en 'stomme' plekken in de buurt te fotograferen om zo een visueel beeld te krijgen van de belevingswereld van de respondenten. Deze visuele materialen worden gebruikt als basis voor '*photo-elicitation*', wat inhoudt dat de afbeeldingen gebruikt worden om te discussiëren over de betekenis (Bryman, 2008: 424). De foto's van de respondenten worden besproken met de meisjes; er wordt hierbij een poster gemaakt. Er wordt hier besproken waarom deze gefotografeerde plekken voor hen een positieve of negatieve betekenis hebben.

De onderwerpen die naar voren komen in deze participerende observatie en visuele etnografie vormen de basis voor de *semigestructureerde interviews*, die met 6 meiden uit de buurt gehouden worden om dieper in te gaan op bepaalde thema's. Er wordt gebruik gemaakt van deze methode omdat het onderzoek gericht is op het achterhalen van het perspectief van de respondenten. Hoewel semigestructureerde interviews flexibel van aard zijn, wordt er wel



uitgegaan van een lijst met thema's (Bryman, 2008). Deze thema's zijn gebaseerd op literatuuronderzoek en de participerende observatie.

Er is gekozen voor een combinatie van deze onderzoeksmethoden om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de belevingswereld van de respondenten. Bovendien draagt deze triangulatie van methoden bij aan de betrouwbaarheid van het onderzoek (Bryman, 2008). In onderzoek naar kinderen en jongeren is het met name van belang om meerdere methodes te gebruiken; de verschillende benaderingen vullen elkaar aan en zorgen voor inzichten in de leefwereld van kinderen en jongeren die niet altijd toegankelijk zijn via één onderzoeksmethode (Darbyshire, MacDougal & Schiller, 2005). De uitvoering van participerende observatie en visuele etnografie brengen bepaalde thema's naar voren die tijdens de interview besproken worden. De afbeeldingen van de respondenten dienen als aanvulling op de gesproken woorden, waardoor inzicht wordt verworven in *'their visual cultures and into what is important for them as individuals living in particular localities'* (Pink, 2004, aangehaald in Bryman, 2008: 426).

#### *5.4. Doelgroep en setting*

Dit onderzoek richt zich op een specifieke doelgroep, namelijk meisjes tussen de 10 en 14 jaar in de Landlustbuurt in Amsterdam West. Dit is een buurt met veel maatschappelijke problemen; een relatief groot aandeel huishoudens leeft in armoede, bewoners hebben veel last van vervuiling en vernieling, er is sprake van veel jongerenoverlast en criminaliteit en bewoners ervaren een lage buurtbetrokkenheid en een beperkte sociale cohesie (Jansen & Jager, 2012). Er is dan ook voor deze buurt gekozen als setting voor het onderzoek, omdat juist voor kinderen die opgroeien in een gezin met een lage sociaal-economische status de buurt een belangrijke plek is voor hun vrijetijdsbesteding (Elsley, 2004). Bovendien is in de Landlustbuurt het Buurt Praktijkteam in juli 2012 van start gegaan om de situatie in de buurt te verbeteren, hier loop ik stage om op basis van het onderzoek aanbevelingen te geven over verbeteringen die aansluiten bij de wensen en behoeftes van meisjes. Hierdoor leent deze buurt zich goed voor het achterhalen van de betrokkenheid van jongeren bij de buurtaanpak.

Het onderzoek richt zich specifiek op meisjes in de buurt, omdat er voor deze groep relatief weinig aandacht is. Over het algemeen zijn jongens vaker betrokken bij criminele en overlastgevende incidenten, door deze problematiek rondom jongens is de aandacht vaak gevestigd op deze groep. Buurtbeleving is een subjectieve ervaring en zal dus anders zijn voor meisjes, het is daarom van belang om de specifieke ervaringen en behoeftes van deze groep in beeld te brengen. De meisjes die worden benaderd voor het onderzoek vallen in de

leeftijdscategorie van 10 tot 14 jaar. Er is gekozen voor deze leeftijdscategorie omdat het onafhankelijke ruimtelijk gedrag van kinderen op deze leeftijd significant toeneemt en de buurt voor deze groep dus met name van belang zou zijn (Elsley, 2004). Door mijn stageplek bij het Buurt Praktijkteam in de Landlustbuurt kennen de meisjes mij al en heb ik al een zekere vertrouwensband opgebouwd. Deze ingang wordt gebruikt voor de werving van de respondenten voor het onderzoek.

### 5.5. Operationalisering

Aan de hand van het theoretisch kader zullen de centrale concepten in dit onderzoek, buurtbeleving en buurtparticipatie, worden geoperationaliseerd (zie tabel 1).

**Tabel 1: Operationaliseringsschema**

<b>Concept</b>	<b>Dimensie</b>	<b>Indicator</b>
<b>Buurtbeleving</b>  Definitie: <i>Een subjectieve ervaring van de buurt die bepaald wordt door de fysieke ruimte, de sociale ruimte en de psychologische ervaring.</i>	Fysieke ruimte	Infrastructurele opbouw
		Buurtvoorzieningen
		Informele ontmoetingsplekken
	Sociaal-emotionele ruimte: Sociale cohesie op buurniveau	Sociale participatie: sociaal netwerk, sociaal kapitaal, gevoel van vertrouwen en veiligheid
		Gelijkgerichte opvattingen en sociale controle.
		Identificatie met de buurt
	Sociaal-emotionele ruimte: Psychologische ervaring	Sense of belonging
		Sense of community
		Place attachment
<b>Jeugdparticipatie</b>  Definitie: <i>De invloed die een jongere heeft op zijn of haar leefomgeving.</i>	Inspraak	Mening geven over besluitvormingen
	Invloed	Er wordt iets gedaan met de mening
	Initiatief	Mogelijkheid om dingen zelf te organiseren

Buurtbeleving wordt in dit onderzoek opgedeeld in de fysieke en sociaal-emotionele dimensie. Bij de fysieke buurtbeleving spelen de infrastructurele opbouw van de buurt, het aanbod en de kwaliteit van buurtvoorzieningen en informele ontmoetingsplekken een belangrijke rol. De sociale buurtbeleving gaat in dit onderzoek om de verschillende dimensies van sociale cohesie op buurniveau: sociale participatie, waarbij het gaat om sociale

netwerken, sociaal kapitaal, en het gevoel van vertrouwen en veiligheid in de buurt; gelijkgerichte opvattingen en sociale controle; en de identificatie met de buurt. Bij de psychologische ervaring speelt de mate waarin jongeren zich thuis voelen in de buurt, het gemeenschapsgevoel en de hechting aan de buurt een belangrijke rol. Om de buurtbeleving van jongeren te achterhalen worden deze indicatoren gebruikt als thema's in de interviews. De fysieke buurtbeleving wordt bovendien onderzocht aan de hand van visuele etnografie, waarbij kinderen foto's maken van 'leuke' en 'stomme' plekken.

Buurtparticipatie gaat in dit onderzoek om de mate van jeugdparticipatie bij beleid. Bij jeugdparticipatie gaat het in dit onderzoek om de inspraak, invloed en initiatief van jongeren met betrekking tot de buurtaanpak en hun leefomgeving. Ook deze indicatoren worden gebruikt als richtlijnen in de interviews.

### *5.6. Dataverwerking en data-analyse*

Om de verzamelde data uit de participerende observatie, visuele etnografie en interviews te analyseren wordt er gebruik gemaakt van thematische analyse. Dit is een methode van analyseren waarbij er op zoek wordt gegaan naar terugkomende thema's in de data (Bryman, 2008). Hoewel een aantal thema's zijn opgesteld die verwacht worden van belang te zijn voor de buurtbeleving en buurtparticipatie van meisjes, gaat het in dit onderzoek om de beleving van de meisjes zelf. Het is dus van belang om de thema's die de meisjes zelf het meest van belang achten te achterhalen door middel van thematische analyse.

De notities van de participerende observatie worden gecodeerd aan de hand van thema's die uit het literatuuronderzoek naar voren zijn gekomen met betrekking tot de fysieke en sociaal-emotionele dimensies van buurtbeleving. De visuele etnografie dient voornamelijk voor het achterhalen van de fysieke buurtbeleving van meisjes. De verhalen achter de foto's worden dus gecodeerd aan de hand van thema's die betrekking hebben op de fysieke dimensie van de buurt. Hierbij wordt er echter wel rekening mee gehouden dat beleving van een plek als 'leuk' en 'stom' ook sterk samen hangt met de sociale dimensie van de buurt. De semigestructureerde interviews worden opgenomen, getranscribeerd en gecodeerd. Aangezien het interviewschema (bijlage 1) gebaseerd is op thema's die in de literatuur en de participerende observatie naar voren zijn gekomen, worden de interviews aan de hand van deze thema's gecodeerd.

## 6. Resultaten

### 6.1. De Landlustbuurt

Dit onderzoek is uitgevoerd in de Landlustbuurt in Amsterdam West, het gebied tussen de Jan van Galenstraat, Westelijk Marktkanaal, Haarlemmerweg, Bos en Lommerweg en de Admiraal de Ruijterweg (op kaart rood omlijnd). De buurt werd gebouwd in de jaren dertig van de 20<sup>ste</sup> eeuw als onderdeel van de uitbreidingsplannen van Amsterdam, hier werd voor het eerst de strokenbouw toegepast (Geheugen van West, 2013). Na oplevering trokken arbeiders uit de stad en provincie naar de nieuwe wijk. Vanaf de jaren zestig veranderde de bevolkingssamenstelling in de wijken in Amsterdam West, gastarbeiders uit voornamelijk Marokko en Turkije begonnen zich hier te vestigen (Moes, 2008).

In het centrum van de Landlustbuurt ligt het Karel Doormanplein, het is in 1934 opgeleverd als het eerste zelfstandige scholeneiland in Amsterdam. Hier werden vier scholen, met verschillende vormen van onderwijs, samengebracht in één gebouw. Daarnaast was er aan het onderwijs ook altijd een speeltuinvereniging en sportvoorziening gekoppeld. Nu bevindt de Narcis Queridoschool zich op het plein en in het voormalige gebouw van de speeltuinvereniging is sinds 2003 een jongerencentrum gevestigd, die sinds 2007 'New Society' heet (Advies Bewonersoverleg Landlust, 2011). Op en rond het plein is er sprake van veel jeugdoverlast, het plein en het jongerencentrum zijn overgenomen door hangjongeren waardoor de overige bewoners zich hier niet welkom voelen. In juli 2012 is het Buurtpraktijk Team van start gegaan in de Landlustbuurt om samen met organisaties en bewoners de situatie in de buurt te verbeteren en het plein weer toegankelijk te maken voor iedereen. Ook worden op dit moment het plein en New Society gerenoveerd om het een meer open uitstraling te geven en geschikt te maken voor meerdere functies en activiteiten (Stadsdeel West, 2013b).

In de Landlustbuurt is 49 procent van de bewoners van niet-westerse afkomst. Dit is een relatief groot aandeel, in de gehele gemeente Amsterdam is 35 procent van de bevolking van niet-westerse afkomst. Het merendeel van de allochtone bewoners in de Landlustbuurt is van Turkse (12%) en Marokkaanse (20%) afkomst. (CBS, 2012). De buurt staat er momenteel op veel gebieden niet erg gunstig voor. De sociaal-economische positie van de bewoners is

**Kaart 1:** Ligging Landlustbuurt



Bron: Jansen & Jager, 2012

zwak: 20.8% van de huishoudens leeft van een minimuminkomen en ongeveer een derde van de kinderen leeft in een minimumhuishouden. Het aantal bewoners dat een bijstandsuitkering of schuldhulp ontvangt is relatief hoog en veel gezinnen in de buurt wonen in kleine en goedkope sociale huurwoningen. Ook de onderwijsprestaties in de Landlustbuurt zijn laag, de gemiddelde Cito-score is de laagste van de buurten in Bos en Lommer. Verder zijn de bewoners van de Landlustbuurt niet erg tevreden over hun buurt: ze ervaren een lage mate van sociale cohesie, veel jeugdoverlast en een hoge mate van onveiligheid (Jansen & Jager, 2012; Stadsdeel West, 2013a). ‘De sociale problematiek in Landlust is behoorlijk zwaar’ (Stadsdeel West, 2013a: 1).

De doelgroep van dit onderzoek zijn meiden tussen de 10 en 14 jaar. Tijdens mijn stage bij het Buurtpraktijk Team in de Landlustbuurt kwam ik er echter achter dat veel meiden vanaf 12 jaar minder zichtbaar en actief zijn in de buurt. Een aantal medewerkers van de jongerenorganisatie en het Buurtpraktijk Team geven aan dat meiden op die leeftijd in de buurt erg serieus bezig zijn met school en geen tijd hebben om deel te nemen aan activiteiten. Helaas heb ik hierdoor maar één meisje van 13 jaar kunnen interviewen, de overige vijf respondenten zijn 11 jaar en zitten allemaal op de Narcis Queridoschool. Om de anonimiteit van de respondenten te waarborgen zijn alle namen in het onderzoek veranderd. De zes respondenten komen regelmatig bij de activiteiten die in de buurt worden georganiseerd door de jongerenorganisatie IJdockzz. Deze jongerenwerkorganisatie werkt samen met het Buurtpraktijk Team aan een verbetering van activiteiten voor jongeren in de buurt, binnen de organisatie staat zelforganisatie centraal. Tijdens mijn stage heb ik veel geholpen bij de activiteiten en op deze manier ben ik aan de praat geraakt met de meiden. Van de zes respondenten zijn twee meiden van Turkse afkomst, drie van Marokkaanse afkomst en één van Surinaamse afkomst. Hoewel er niet specifiek gevraagd is naar de sociaal-economische status van de meisjes, is er uit de interviews op te maken dat de meisjes waarschijnlijk een lage sociaal-economische status hebben. Aangezien dit echter niet met zekerheid te stellen is, zullen hier geen uitspraken over gedaan worden.

Naast de interviews heb ik tijdens mijn stageperiode participerende observaties uitgevoerd bij de activiteiten en door de buurt in te gaan. Hier heb ik veel informatie uit kunnen halen, de meiden lijken zich meer op hun gemak te voelen en makkelijker te praten tijdens deze informele gesprekken. Bij het begin van mijn onderzoek begon het helaas al redelijk koud te worden, waardoor er minder meiden op straat waren. Ook ben ik met een groep van zes meiden de buurt ingegaan om foto's te maken, hiervan is uiteindelijk met twee

meiden een poster gemaakt en over gesproken. Deze ‘foto-excursie’ heeft mij een goed beeld gegeven van de Landlustbuurt zoals de meiden het beleven.

## 6.2. De Landlustbuurt volgens de meiden

In het theoretisch kader is naar voren gekomen dat kinderen vaak een andere ervaring hebben van de grenzen van een buurt dan de officiële begrenzing van een buurt (Burton et al., 1997). Onder de meiden in de Landlustbuurt lijkt dit echter niet het geval te zijn. Wanneer gevraagd wordt om op een kaart ‘hun buurt’ in te kleuren, kleuren de meeste meiden binnen de officiële begrenzing van de buurt (Bijlage 3). Tijdens de foto-excursie werd duidelijk dat dit te maken had met het feit dat de buurt een fysieke afbakening heeft van vier grote wegen (namelijk de Jan van Galenstraat, de Admiraal de Ruijterweg, de Bos en Lommerweg en de Willem de Zwijgerlaan). De meiden vertellen dat zij van hun ouders niet voorbij deze grote wegen mogen. Enkele meiden geven op de kaart wel aan dat zij het Bos en Lommerplein ook als hun buurt zien (Bijlage 3), later blijkt echter dat dit vooral komt omdat zij daar vaak naartoe gaan met hun familie om boodschappen te doen.

De buurt blijkt voor de meiden een belangrijk deel van hun leven te zijn en ze geven allemaal aan veel in de buurt te zijn. Voor hen is dit echter vanzelfsprekend, *‘dat is toch logisch?!’* (Miriam, 13 jaar). Toch blijkt de bewegingsruimte van de meiden beperkt; ze geven aan dat ze vooral gebruik maken van het gebied rondom het Karel Doormanplein en hun eigen huis. Het Karel Doormanplein, door de meiden het schoolplein genoemd, komt in alle interviews terug als een plek waar ze vaak zijn. Tijdens de observaties in de buurt is ook te zien dat hier altijd kinderen aan het spelen en voetballen zijn. De meiden bewegen zich dus voornamelijk binnen wat Kearns en Parkinson (2001) definiëren als de ‘home area’. In de interviews met de meiden komen dan ook regelmatig uitspraken naar voren die verwijzen naar deze ‘home area’, zoals ‘om de hoek bij mij’, ‘in mijn eigen straatje’, en ‘voor de deur’.

Op straat vertelde één meisje mij dat zij het liefst op het Karel Doormanplein speelt, maar dat zij van haar moeder in de straat moet blijven zodat ze toezicht kan houden. Je zag in de buurt dan ook regelmatig moeders uit het raam hangen die op hun spelende kinderen letten. Ze vertelde dat zij vroeger wel vaker op het Karel Doormanplein was, maar nadat ze een keer ‘bijna was gestoken’ door een man op straat vindt haar moeder het niet veilig als ze daar alleen heen gaat (Observatieverslag, 18-10-2013). Ook voor de andere meiden lijkt veiligheid en toezicht een belangrijke reden te zijn om zich niet ver van huis te begeven; ze willen vaak wel verder van huis spelen, maar dit mag niet altijd van hun ouders. Het is niet duidelijk of dit

**Afbeelding 1:** Gebruik van de buurt

alleen voor meisjes geldt; toen ik kinderen in de buurt vroeg waar zij het liefst komen in de buurt gaven zowel meisjes als jongens aan voornamelijk gebruik te maken van hun eigen straat en het Karel Doormanplein. De kaart op afbeelding 1 geeft dit duidelijk weer; met deze kaart ben ik de buurt ingegaan om zowel jongens (blauw op de kaart) als meisjes (roze op de kaart) te vragen waar zij het meest komen in de buurt.



Ik heb kinderen uit de buurt gevraagd op deze kaart aan te geven waar zij het meest komen in de buurt. Er is duidelijk een concentratie van stickers op het Karel Doormanplein te zien, ook gaven veel kinderen aan veel in hun eigen straat te spelen.

*Bron: Auteur (2013)*

Er kan geconcludeerd worden meiden in de Landlustbuurt veel gebruik maken van de buurt. Hierbij worden zij echter wel in zekere mate beperkt in hun bewegingsvrijheid, ouders willen vaak dat de kinderen in de straat spelen zodat zij vanuit het raam toezicht kunnen houden. Meiden bewegen zich in de buurt dus voornamelijk binnen hun directe woonomgeving. In de volgende paragrafen wordt besproken hoe meiden deze omgeving beleven. Hierbij wordt er eerst ingegaan op de beleving van fysieke buurtfactoren en vervolgens wordt er gekeken naar de sociaal-emotionele beleving van de buurt.

### *6.3. De fysieke leefomgeving: 'De lelijke en de mooie buurt'*

Het is duidelijk geworden dat meiden in de Landlustbuurt veel gebruik maken van de buurt. Hier wordt er ingegaan op het perspectief van deze meiden op hun fysieke leefomgeving; er wordt hierbij gekeken naar hun visie op de kwaliteit en bereikbaarheid van voorzieningen en het gebruik van de buurt als informele ontmoetingsplek.

Tijdens de foto-excursie lijkt het erop dat de meeste meiden weinig aan te merken hebben op de fysieke factoren van de buurt. De foto's van 'lelijke' plekken zijn voornamelijk van het café op de hoek; vuilnis op straat en slecht bijgehouden perkjes (Observatieverslag, 07-02-2013). Na door te vragen over de gebouwen in de buurt tijdens de interviews, blijken de meeste meiden hier toch wel wat op aan te merken te hebben. *'Sommige zijn leuk, gewoon gekleurd enzo. Maar sommige zijn helemaal verrot en vaak met graffiti gespoten'* (Lina, 11 jaar). Lina en Samira geven bovendien aan dat de gebouwen wel wat vrolijkere kleuren mogen hebben: *'Ik vind wel dat ze kleurig moeten zijn. Ze zijn allemaal zwart, wit, grijs en*

*bruin. Maar ik vind ook dat ze lichte kleuren moeten hebben, bijvoorbeeld blauw, wit en oranje enzo.*' (Samira). Hanna (11) en Miriam (13) zeggen de gebouwen niet lelijk te vinden, maar vooral oud, ze vinden het goed dat de New Society wordt verbouwd.

Met betrekking tot de buurtvoorzieningen geven alle meiden aan dat zij meer speelplekken in de buurt willen hebben. Hoewel er in de buurt aardig wat speelplekken zijn, Samira geeft bijvoorbeeld aan dat zij tien speeltuinen in de buurt leuk vindt, zijn deze plekken voor de meiden niet altijd bereikbaar. Zij mogen van hun ouders niet zonder begeleiding naar de grotere speeltuinen die zij leuk vinden. De meiden geven aan dat zij vooral de nieuwe speeltuin op het Hertspieghelplein erg leuk vinden, voornamelijk de boomhut en de grote schommel. Er liggen echter twee grote wegen tussen deze speeltuin en de buurt waar de meiden wonen, waardoor ze hier niet zonder begeleiding heen mogen van hun ouders. Ook de houten speeltuin aan de Willem de Zwijgerlaan vinden de meiden leuk. Hoewel deze dichterbij hun woonomgeving ligt, mogen ze ook hier niet zonder begeleiding heen. Dit komt volgens Samira omdat het bosje naast de speeltuin een gevaarlijke plek is, volgens haar was hier een keer een meisje verkracht en in het water gegooid. Jasmina (11) lijkt dit verhaal niet te kennen, maar zei dat ze deze plek vies vond omdat er altijd jongens plassen.

Het tekort aan speelvoorzieningen in de buurt lijkt voor deze meiden dus vooral te gaan om de bereikbaarheid van leuke plekken. Zij moeten in de buurt van hun huis blijven en zijn daardoor beperkt in hun bewegingsvrijheid, ze geven allemaal aan voornamelijk op het schoolplein en in hun eigen straat te spelen. Ze zijn daarom blij dat het schoolplein nu verbouwd wordt, ze vinden het schoolplein nu niet meer leuk omdat ze er al zo vaak hebben gespeeld. Ook de speelplekken in hun eigen straat zijn volgens de meiden niet leuk, ze zijn of te oud of voor kleine kinderen. Er zou volgens hen meer moeten komen voor de meiden van hun leeftijd. In de laatste paragraaf zal er verder worden ingegaan op de wensen en behoeftes die de meiden hebben met betrekking tot de speelvoorzieningen.

Om ook een beeld te krijgen van de visuele beleving van meiden ging ik met zes meiden de buurt in om foto's te maken van 'mooie' en 'lelijke' plekken in de buurt. Hieronder volgt een omschrijven van deze 'foto-excursie', deze omschrijving geeft een duidelijk beeld van het perspectief van meiden op hun buurt.

#### *De foto-excursie*

Op donderdagmiddag 07-11-2013 ging ik rond 16.00 uur met vier meiden de buurt in om foto's te maken van plekken in de buurt die zij 'leuk' en 'stom' vinden. Ze mochten zelf weten waar ze naar toe wilden gaan om foto's te maken. We vertrokken



vanuit de Mansveltschool in de Karel Doormanstraat en liepen richting het Karel Doormanplein. Hier sloten nog twee meiden aan die ook graag foto's in de buurt wilden maken, zodat we uiteindelijk met een groep van zes meiden op 'excursie' gingen door de buurt. Ze moesten wel eerst allemaal aan hun ouders toestemming vragen of ze weg mochten, dit mocht als ze voor het donker weer thuis waren.

Op het Karel Doormanplein maakten de meiden vooral foto's van de jongens die daar aan het voetballen waren en van andere kinderen die daar speelden (afbeelding 2). Dit lijkt erop te wijzen dat de buurt voor hen vooral belangrijk is door de interactie met andere kinderen. Ook maakten een aantal van de meiden foto's van hun basisschool (De Narcis-Queridoschool) en het New Society gebouw waar tot voorheen de buurtactiviteiten plaatsvonden. Dit zijn plekken waar ze vaak zijn en die dus belangrijk voor hen zijn. Nadat de meiden klaar waren met fotograferen op het plein zeiden ze dat ze graag naar een nieuwe speeltuin wouden gaan, de speeltuin bij het Hertspieghelplein.

We begonnen richting het Hertspieghelplein te lopen via de Karel Doormanstraat, waar een aantal meiden nog foto's maakten van snackbar Yvonne op de hoek van de Karel Doormanstraat en de Bestevaerstraat. Ze zeiden dat veel kinderen van hun school hier in de pauze hun lunch eten. Toen ik zei dat het niet heel gezond is om elke dag in de snackbar te lunchen, zei Jasmina (11) dat de juf op school het daar ook al over had gehad. Ze zei dat de meeste kinderen het daar niet mee eens waren en het heel normaal vonden om in de snackbar te lunchen. Ook maakten een aantal kinderen nog foto's van café de Fluitier op de hoek van de Karel Doormanstraat en de Admiraal de Ruijterweg, Samira (11) gaf aan dat ze dit een 'rare' plek vond omdat mensen er heel veel bier drinken.

Toen we de Admiraal de Ruijterweg inliepen zei Jasmina (11) dat ze wel een foto wou maken van deze 'snelweg'. Toen we verder liepen door de Admiraal de Ruijterweg maakten een aantal meiden foto's van perkjes die ze lelijk vonden omdat

**Afbeelding 2:** Spelende kinderen



Deze foto's zijn gemaakt door Samira, ze maakte op het plein vooral foto's van spelende kinderen.  
*Bron: Respondent Samira (11 jaar)*

**Afbeelding 3:** Snackbar Yvonne & café De Fluitier



*Bron: Respondent Nadia (11)*

de plantjes niet goed waren verzorgd. Ook maakten de meesten foto's van het afval op straat, dit vonden ze lelijk (afbeelding 4). In de Admiraal de Ruijterweg waren ze bezig met het renoveren van een aantal gebouwen, de meiden maakten foto's van de steigers. Ze vonden dit niet mooi omdat je niet makkelijk meer op de stoep kon lopen en het er lelijk uit zag. Wel zei Jasmina (11) dat ze in een 'heel bijzondere buurt' wonen, omdat alles hier wordt verbouwd en mooier wordt gemaakt wat volgens hen op andere plekken niet gebeurt. Nadia (11) zei dat haar huis ook was verbouwd en dat hun huis nu twee keer zo groot is en Jasmina (11) vertelde dat hun huis nog verbouwd ging worden en dat ze dan twee verdiepingen kregen. Ze waren hier allemaal erg enthousiast over.

Toen we bij de Bos en Lommerweg aankwamen begonnen de meiden al sneller te lopen, omdat we dicht bij de speeltuin kwamen. Één van de meisjes gaf aan dat ze niet veel verder mocht van haar ouders. Ik vroeg aan de andere meiden of zij hier wel eens alleen heen gingen. De meesten zeiden dat het niet mocht van hun ouders tenzij er iemand mee ging (een ouder of zus). Jasmina (11) vertelde wel dat ze een keer stiekem met een vriendin naar de speeltuin was gegaan, maar dat ze daarna ruzie had gekregen met haar moeder toen ze erachter kwam. De meiden blijken dus het liefst naar grotere speeltuinen te willen die verder van hun directe woonomgeving liggen, maar dit mag meestal niet van hun ouders. Dit is ook wel te begrijpen, gezien de twee grote wegen die er tussen liggen (Admiraal de Ruijterweg & Bos en Lommerweg).

Toen we aankwamen bij het Hertspieghelplein renden alle meiden meteen naar de 'boomhut' (afbeelding 5). Toen ik vroeg of dit hun favoriete plek in de buurt was, gaven ze allemaal aan dat ze hier het liefst kwamen. Één van de meiden zei dat het komt omdat het nieuw is, de vraag is dus of ze over een tijdje nog net zo enthousiast zijn of dat ze er dan op uitgekeken zijn. Toen ik vroeg of ze 'de ruige speeltuin' (gelegen aan de Willem de Zwijgerlaan en dicht bij hun buurt) net zo leuk vonden, gaven ze aan dat ze het daar minder leuk vinden en er minder vaak komen. Jasmina (11) zei dat dit komt omdat er veel jongeren

**Afbeelding 4:** 'De lelijke buurt'



Slecht bijgehouden perkjes en afval vonden de meiden lelijk aan de buurt.

*Bron: Respondent Samira (11)*

**Afbeelding 5:** De 'Boomhut'



Deze boomhut op het Hertspieghelplein vonden alle meiden een leuke plek.

*Bron: Respondent (11 jaar)*

hangen, dat ze gehoord had dat er geplast werd, er vaak een dakloze is en het er vies is. Ze vonden in de speeltuin bij het Hertspiegheplein vooral het klimmen in de boomhut en de grote schommel erg leuk. Ik liet ze hier even spelen en toen was het helaas al weer tijd om terug te gaan. Nadat ze allemaal een keer op de grote schommel waren geweest zijn we met z'n allen terug gelopen richting de Mansveltschool.

Aan de hand van de foto's die de meiden tijdens deze excursie hebben gemaakt, heb ik met Jasmina (11) en Samira (11) een poster gemaakt die zij de titel 'de lelijke en de mooie buurt' gaven (afbeelding 6). Het was de bedoeling om deze poster met alle meiden te maken die mee waren gegaan op de foto-excursie, maar de andere meiden kwamen niet opdagen. Toen ik voorstelde om de poster op een ander moment te maken zei Samira (11) dat het niet eerlijk was dat zij geen poster konden maken omdat de rest niet was gekomen. Hier gaf ik haar gelijk in en ik heb uiteindelijk Jasmina (11) en Samira (11) de poster laten maken, het resultaat is te zien in afbeelding 6.

**Afbeelding 6:** Poster van 'de mooie en de lelijke buurt'.



Op de afbeelding is de poster te zien die Jasmina (11) en Samira (11) hebben gemaakt van de foto's die zij met vier andere meiden in de buurt hebben gemaakt. Links staan de foto's van lelijke plekken in de buurt en recht staan de foto's van mooie plekken in de buurt.

Bron: Auteur & respondenten Jasmina & Lina (2013)

Tijdens het maken van deze poster sprak ik met Jasmina (11) en Samira (11) over de redenen waarom ze juist deze foto's hebben gemaakt en uitgekozen voor de poster. Over de lelijke perkjes in de buurt zei Samira (11): *'Kijk ik vind dat dit veranderd moet worden, dat we dan mooie bloemetjes gaan maken in plaats van prut gaan gooien in dat ding'*. Over het vuilnis gaven beiden meiden aan dat er altijd veel vuil op straat staat in de buurt, dit moet weggegooid worden omdat het volgens hen anders gaat stinken. Jasmina (11) zegt hierover: *'er worden heel vaak vergaderingen gepland, dat heb ik gehoord van mijn vader, en dan zeggen ze: deze buurt moet veranderen en het moet schoner worden. Dit is geen voorbeeld van dat het schoner moet worden'*. De meiden waren het vooral eens over het bosje naast de Ruige Speelplek aan de Willem de Zwijgerlaan; dit is volgens hen een stomme en gevaarlijke plek. Jasmina (11) zegt hierover dat er altijd jongens plassen, Samira zegt daarop: *'ze drinken daar bier en dan worden ze gek'*. Het zusje van Jasmina van 9 jaar oud, die erbij zat, is het hiermee eens en vertelt: *'ja een keer ging mijn vriendin naar de speeltuin en toen stonden er jongens en die gingen bier drinken en toen gingen ze overal plassen en heel raar doen'*. Toen ik hen vroeg of ze dan wel alleen naar de speeltuin mochten gaven ze aan dat dit soms mocht en dat er soms een grote zus mee moest. Jasmina (11) vertelde: *'soms ga ik met mijn vriendinnen, maar we zijn dan wel op onze hoede want we weten wat daar gebeurt.'*

Naast dat de meiden met hun vriendinnen naar speelplekken gaan, spreken de meiden ook vaak met elkaar af in hun straat of op het schoolplein. Op de vraag wat ze dan doen geven de meeste meiden aan met vriendinnen te spelen, te lopen en te praten: *'Ik speel met mijn vriendinnen: voetballen, dansen op straat'* (Dunya, 11), *'lopen met mijn vriendinnen, ik praat, ik speel'* (Hanna, 11). In overeenstemming met het onderzoek van Karsten et al. (2001) blijkt ook uit dit onderzoek dat de meiden de buurt vaak gebruiken als informele ontmoetingsplek, waar ze hun eigen vast plek hebben afgeschermd van volwassenen. Voor Celine (11) is deze afgeschermdde plek *'ons kleine oerwoudje'*:

*'Het is gewoon een boomstam maar wij noemen het oerwoud. En dan spelen we daar en we praten dan over hoe het gaat, ook zelf over de buurt: vind je het wel beschermd of niet? En ja, dan praten we veel en als onze ouders hebben gebeld dat we naar huis moeten dan breng ik ze soms en dan ga ik zelf ook naar huis.'*

Voor de meeste meiden is hun ontmoetingsplek echter gewoon de straat of het schoolplein. Als de meiden de buurt ingaan doen ze dit altijd samen met vriendinnen, zo zegt Celine (11): *'En dan als ze naar huis moeten zeg ik gewoon dag en dan ga ik zelf ook naar huis, want dan*

*heb ik niemand meer om mee te spelen*'. In overeenstemming met het onderzoek van Skelton (2000) blijkt ook in dit onderzoek dat het hechte vriendinnennetwerk van de meiden vooral van belang is voor hun actieve aanwezigheid in de buurt. Hierbij gaat het niet alleen om samen spelen op de daarvoor bestemde speelplekken, maar spreken ze ook af op informele ontmoetingsplekken of spreken ze af om samen naar een activiteit te lopen.

In deze paragraaf is er ingegaan op de deelvraag: *hoe ervaren meisjes in de Landlustbuurt het aanbod van buurtvoorzieningen en in hoeverre maken zij gebruik van alternatieve ontmoetingsplekken?* Met betrekking tot deze vraag kan er geconcludeerd worden dat ze weinig aan te merken hebben op het fysieke uiterlijk van de buurt. Wel geven alle meiden aan dat er te weinig speelvoorzieningen voor meiden van hun leeftijd zijn in de buurt. Hoewel ze aangeven dat er een aantal speeltuinen zijn die zij leuk vinden, zeggen de meeste meiden ook dat ze hier niet vaak gebruik van kunnen maken omdat ze hier niet alleen naar toe mogen van hun ouders. Het lijkt in dit geval dus voornamelijk te gaan om de bereikbaarheid van de speelvoorzieningen in de buurt. Ook is duidelijk geworden dat de meiden de straat en het schoolplein gebruiken als een informele ontmoetingsplek. Hun vriendinnenrelaties zijn van belang voor de beleving van de buurt, ze geven aan eigenlijk alles in de buurt te ondernemen met vriendinnen. In de volgende paragraaf zal er verder worden ingegaan op het belang van deze vriendinnenrelaties voor de meiden in de Landlustbuurt.

#### *6.4. De sociaal-emotionele binding met de buurt: 'Ik ken iedereen'*

Naast fysieke buurtfactoren, is ook de sociaal-emotionele dimensie een belangrijke factor van buurtbeleving. In deze paragraaf zal hier verder op worden ingegaan, er zal hierbij worden gekeken naar het sociale netwerk van meiden in de buurt, het belang van vriendinnenrelaties, het gevoel van veiligheid en de hechting aan de buurt.

Uit het voorgaande is al gebleken dat voor de meiden niet zozeer de fysieke vormgeving van de ruimte, maar vooral de aanwezigheid van vriendinnen belangrijk is voor hun beleving van de buurt. Alle meiden geven aan veel mensen te kennen in de buurt: *'Ik ken iedereen, 99 procent'* (Lina, 11). Alle meiden zijn opgegroeid in de buurt en hebben daardoor al een heel sociaal netwerk opgebouwd: *'Ja, maar juffrouw, daar woon ik al ongeveer 11 jaar in één huis hè! 11 jaar! Dus bijna iedereen ken ik.'* (Miriam, 13 jaar). Het sociale netwerk van de meiden beperkt zich tot de eigen buurt, ze geven allemaal aan dat al hun vriendinnen in de buurt wonen. Hanna geeft zelfs aan dat de meeste van haar vriendinnen bij haar in de straat wonen. Dat hun netwerk zich beperkt tot de buurt heeft er mee te maken dat

de meiden midden in de buurt op school zitten, zij refereren dan ook vaak naar 'hun klas' als ze praten over vriendinnen in de buurt: *'Heel veel vriendinnen! Zelfs mijn hele klas!'* (Celine)

Vriendinnenrelaties blijken erg belangrijk voor de meiden te zijn, ze geven allemaal aan dat ze altijd met vriendinnen afspreken als ze de buurt ingaan. Sommige meiden geven echter aan dat zij dat niet zo vaak doen omdat ze het te druk hebben met school. Miriam (13) geeft bijvoorbeeld aan dat zij vroeger wel met vriendinnen afsprak om te voetballen, maar nu moet ze elke dag heel veel leren en doet ze dat minder. Dit verklaart misschien ook de afwezigheid van meiden van haar

leeftijd bij de activiteiten en op straat. Ook Samira (11) en Dunya (11) geven aan dat zij hun vriendinnen vooral op school en bij de activiteiten zien, omdat ze nu hun voorlopig advies krijgen voor de middelbare school zijn ze druk met huiswerk. De meeste meiden geven echter aan dat ze wel veel in de buurt zijn met hun vriendinnen.



**Afbeelding 7:** Hechte vriendinnenrelaties  
De meeste meiden geven aan dat ze veel in de buurt zijn met vriendinnen, vriendinnenrelaties spelen een belangrijke rol in hun beleving van de buurt

Bron: Auteur

Op de vraag wat ze met hun vriendinnen doen zeggen de meeste dat ze vooral spelen, lopen en praten. Ook geven alle meiden aan dat ze altijd met vriendinnen zijn als ze ergens heen gaan:

*'Ik haal iemand op of iemand haalt mij op, dan gaan we samen naar een activiteit ofzo. Ik ben gewend om samen met iemand te gaan, niet alleen. Als ik na een activiteit naar huis ga zegt mijn moeder: 'je mag alleen gaan als er iemand komt die met je meeloopt''* (Hanna, 11).

Ze geven aan dat dit niet alleen moet van hun ouders, maar dat ze zich zelf ook veiliger voelen als ze met vriendinnen zijn: *'Maar vaak als je met meerdere kinderen bent dan kunnen ze je meestal niks aandoen. Maar als je alleen bent dan gaan ze op je af.'* (Lina, 11). Het gevoel van gebrek aan veiligheid in de buurt is voor de meiden een belangrijke reden om samen dingen te ondernemen.

*‘Daar heb je veel kinderen en dan voel je je van, ja je weet van jezelf je gaat niet gepakt worden als er zoveel kinderen om je heen staan. Mijn vrienden en vriendinnen en misschien grotere vrienden en vriendinnen, dan weet je van jezelf: ik ben veilig. Ja, dat vind ik wel van deze buurt, deze buurt is wel min of meer een gevaarlijke buurt.’*  
(Celine, 11).

In overeenstemming met het onderzoek van Skelton (2000) blijkt ook uit dit onderzoek dat vriendinnen voor meiden belangrijk zijn om hen een gevoel van veiligheid en steun te bieden. Toch komen de meiden op bepaalde plekken helemaal niet, ook niet met hun vriendinnen. Celine (11) zegt hierover: *‘Je weet maar nooit, misschien als je je omdraait zie je je vriendin opeens niet meer.’* Het gevoel van onveiligheid in de buurt is gebaseerd op bepaalde voorvallen, de buurt kent veel problematiek rondom hangjongeren en er zijn al een aantal schietpartijen geweest.

*‘Ja, bij onze straat was er een ongeveer 2 jaar geleden ofzo was er iemand geschoten, was er een vechtpartij of zoiets in de avond. En 3/4 weken geleden was er bij ons achter de straat... Daar was toen iemand geschoten, daar waren ze met wapens enzo...’* (Hanna, 11)

*‘Ja, soms krijgen we bij onze straat schietpartijen. Maar dat hoor ik niet, want dan slaap ik echt diep!’* (Celine, 11)

Behalve de schietpartijen, geeft Celine (11) ook aan dat er andere voorvallen zijn waardoor zij liever niet alleen de buurt in gaat:

*‘En ja, als we buiten spelen dan hebben we soms nare dingen meegemaakt, zoals dat mensen met messen achter kinderen op het schoolplein aangingen en dat er vaak kinderlokkers rondlopen’*

Hoewel dit verhaal van Celine (11) lijkt op een kinderlijke fantasie over mensen die met messen achter kinderen aanlopen, kwam dit in een gesprek met een ander meisje in de buurt ook naar voren. Zij vertelde me dat ze zelf een keer bijna was gestoken op het schoolplein en er nu niet meer durft te komen (Observatieverslag, 18-10-2013). De angsten van de meiden in de buurt lijken dus reële angsten te zijn die gebaseerd zijn op incidenten in de buurt.

Samira en Miriam voelen zich ook niet veilig in de buurt, zij hebben het echter niet over deze voorvallen maar meer over de indeling van de fysieke ruimte en de aanwezigheid van mensen op straat. *'Dat vind ik eng, want dat is een hele dunne weg en daar kan van alles gebeuren. Er zijn auto's, en bossen en niemand kan je zien'* (Samira). Miriam geeft aan dat zij bijna alle straten onveilig vindt, *'maar waar het druk is niet, maar waar het stil is wel'*. Toen ik haar op een maandagavond naar huis bracht vertelde ze mij dat ze niet door straten loopt waar het leeg en donker is of waar ze niemand kent. Als ze iemand kent die in de straat woont voelt het voor haar veiliger om er 's avonds doorheen te lopen (Observatieverslag 09-12-2013).

Het feit dat de meiden zich veiliger voelen in het bijzijn van vriendinnen wijst erop dat de kinderen een sterke onderlinge vertrouwensband hebben opgebouwd in de buurt. De meeste respondenten geven dan ook aan dat ze de kinderen in de buurt kunnen vertrouwen en dat ze op ze kunnen rekenen. Zo zegt Samira (11): *'Kijk...Iedereen vertrouwt elkaar, dat moet, dat hoort ook in de buurt. Dan hoor je elkaar te vertrouwen'*. Toch vertelt ze ook dat er soms tussen verschillende groepen kinderen ruzies ontstaan:

*'Maar kijk, wij hebben zo'n, groep meisjes, een groep jongens, dat is gewoon... die zijn met groepjes. Die dan bijvoorbeeld, kijk een klein jongetje, die werd bijna overreden door een auto en die meisjes die zeiden helemaal niks. En ik zei: 'stop!'. Dus die meisjes die kwamen naar mij toe en ze zeiden van: 'waarom zeg je stop?', ze gingen me duwen. Maar uiteindelijk was ik ook met een grotere groep en toen deed ik datzelfde bij haar.'*

Het lijkt erop dat zij vooral haar eigen vriendengroep vertrouwt, ze geeft dan ook aan dat ze in zo'n situatie op haar vriendengroep kan rekenen: *'Nee, maar hun durven mij wel te slaan. Maar ze durven het niet als ik met een groep ben, dan durven zij mij niet te slaan'*. Ook Celine zegt vooral haar *'eigen groepje'* te vertrouwen en de rest van de kinderen niet. Hanna maakt onderscheid tussen jongens en meisjes in de buurt, zij zegt dat ze de meisjes wel kan vertrouwen maar de jongens niet. Hieruit blijkt weer de steun en het gevoel van veiligheid dat de meiden halen uit hun vriendinnennetwerk.

Ruzies in de buurt lijken zich voor de meiden te beperken tot ruzies tussen kinderen onderling. Hierbij gaat het meestal om ruzie met vriendinnen, maar dat maken ze vervolgens weer goed. *'Eigenlijk heb ik bijna met iedereen weleens ruzie en dan worden we weer vrienden'* (Hanna, 11). Ook Dunya (11) vertelt dat ze ruzie had met kinderen uit de buurt. Dit



ging over roddels over haar, ze vond dit erg vervelend en zegt: *'Ik heb ze ook daarop aangesproken, maar omdat ik ze erop aan ging spreken gingen ze me slaan'*. Ze geeft aan dat het hier ging om oudere kinderen uit de buurt. Toen ik vroeg waarom ze er niet met iemand over had gesproken zei ze: *'het boeit andere mensen niet wat mijn leven is. Ik heb meestal één vriendin aan haar vertel ik zeg maar alles'*.

Ook Lina (11) vertelde uitgebreid over haar ruzie met een aantal jongens in de buurt. Ze kwam naar me toe en vertelde me dat ze een rotdag had gehad. Een aantal jongens uit de buurt van een andere school hadden haar uitgescholden waarop zij hen begon te schoppen en slaan. Toen ik haar zei dat geweld niet de oplossing is zei ze: *'Ja maar juf, eerlijk, u had dat ook gedaan. Ze noemden me hoer, dat kan echt niet!'*. Deze ruzie is typerend voor de omgang van kinderen onderling in de buurt. Ze schelden elkaar uit, schoppen en slaan elkaar, alle kinderen praten hierover alsof dit een normale manier van omgang is. Uit verschillende verhalen komt naar voren dat ze voor zichzelf op moeten komen en dat je niet over je heen kan laten lopen (Observatieverslag, 16-01-2014).

Eerder is al duidelijk geworden dat de meiden in dit soort omstandigheden wel altijd op elkaar kunnen rekenen. Dit heb ik zelf ook meegemaakt tijdens één van de activiteiten. We gingen met een groep meiden naar de speeltuin in de buurt waar iedereen gezellig met elkaar aan het spelen was. Op een bepaald moment kwamen er twee meiden van een andere school naar de speeltuin waar één van de meiden van de groep ruzie mee had. Ze begonnen elkaar uit te schelden en binnen de kortste keren stond de hele groep meiden bij hun vriendin om haar te steunen. Iedereen kreeg ruzie met de twee meiden en het liep totaal uit de hand, uiteindelijk moesten we de groep bij de speeltuin weghalen om een ergere ruzie te voorkomen (Observatieverslag, 15-10-2013). Uit dit incident is duidelijk op te maken dat de meiden niet alleen voor zichzelf opkomen, maar ook voor elkaar.

Ondanks deze conflicten in de buurt geven alle meiden aan dat ze het een leuke buurt vinden, de mensen aardig zijn en dat ze zich thuis voelen in de buurt. Het feit dat de meiden in de buurt zijn opgegroeid en bijna iedereen in de buurt kennen, beïnvloedt hun emotionele band met de buurt. Bijna alle meiden geven ook aan dat ze later zelf in de buurt willen blijven wonen, als reden noemen ze allemaal de sociale relaties in de buurt. *'Het is gezellig en je kent veel mensen hier'* (Lina), *'als ik nu naar ergens anders ga dan ken ik mensen niet, maar als ik hier woon voel ik me ook dan veilig en ken ik mensen'* (Dunya), *'want dan ken ik bijvoorbeeld mijn vriendinnen, dan zie ik ze wanneer ze dan ouder en ouder worden'* (Samira), *'omdat ik veel mensen ken hier in de buurt, ik woon hier al sinds mijn geboorte'* (Hanna). Miriam en

Celine geven aan dat ze niet in de buurt willen blijven wonen. Miriam vindt dat de oude mensen in de buurt zeuren en Celine zegt: *‘Er lopen gekken rond!’*

In deze paragraaf is er ingegaan op de deelvraag: *in hoeverre onderhouden meisjes sociale contacten in de eigen buurt en in hoeverre beïnvloedt dit hun gehechtheid aan de buurt?* Met betrekking tot deze vraag kan er geconcludeerd worden dat alle meiden waarde lijken te hechten aan hun buurt en er over het algemeen positief over zijn. Dit wordt voornamelijk beïnvloed door de sociale relaties die zij in de buurt hebben, ze kennen iedereen en dat is voor hen belangrijk. Hoewel de buurt voor hen een belangrijk deel is van hun leven, vinden de meiden dat zij maar weinig invloed hebben op de vormgeving van hun buurt, dit zal in de volgende paragraaf behandeld worden.

### *6.5. Jeugdparticipatie: ‘het gebeurt uiteindelijk toch niet’*

In het theoretisch kader werd jeugdparticipatie gedefinieerd als ‘de invloed die een jongere heeft op zijn of haar leefomgeving’ (Vandenbroucke et al., 2010: p.5), het gaat hierbij om de mate van inspraak, invloed en initiatief. In deze paragraaf zal er eerst worden ingegaan op mogelijkheden die de meiden hebben zelf activiteiten te organiseren in de buurt, vervolgens zal er worden gekeken naar de mate waarop zij invloed hebben op hun leefomgeving.

Met betrekking tot de activiteiten in de buurt lijken alle meiden tevreden te zijn. Vanuit de jongerenorganisatie IJdockzz wordt er genoeg georganiseerd voor de meiden van hun leeftijd en ze vinden de activiteiten leuk. Ze geven echter wel aan dat dit vroeger anders was, toen was er niets voor hen georganiseerd. Ook geeft Samira aan dat zij de activiteiten te laat vindt, deze zijn van 16.00 tot 18.00 uur, en ze moet om 17.00 uur naar huis omdat het dan donker is. Ook geeft ze aan het niet leuk te vinden dat de activiteiten nu tijdens de verbouwing vaak niet doorgaan. Met name de kookles gaat vaak niet door, omdat er op dit moment geen ruimte is om te koken. Andere kinderen klagen hier ook over tijdens de activiteiten. Vooral als beloofd is dat ze kookles zouden krijgen en het gaat niet door, zijn ze erg teleurgesteld.

Bij de jongerenorganisatie IJdockzz staat

**Afbeelding 8:** Kooklessen



Alle meiden zijn erg enthousiast over de kooklessen die worden georganiseerd door jongerenorganisatie IJdockzz, dit zouden ze vaker willen doen  
*Bron: Auteur*

zelforganisatie centraal en dit vinden de meiden allemaal erg leuk. Ze geven aan dat er hierdoor tegenwoordig genoeg mogelijkheden zijn om zelf dingen te organiseren.

*Hier hebben ze toch Ideazzz? Bij Ideazzz dan mogen we toch zelf gaan bepalen wat we zelf willen organiseren. Het kan koken en het kan dansen zijn, het kan van alles zijn, dus daar hebben ze wel geluisterd. Dus dat hebben ze wel gedaan.* (Samira, 11)

Lina geeft aan dat bij de vorige jongerenorganisatie ‘oudere mensen’ activiteiten gaven en dat ze het leuk vindt dat ze nu meer zelf mag organiseren. Hoewel de kinderen dus positief zijn over de jongerenorganisatie in de buurt, geven ze aan dat ze het vervelend vinden dat activiteiten vaak niet doorgaan. Door de verbouwing van het buurthuis is er op dit moment niet altijd een locatie voor de activiteiten. Als een activiteit niet doorgaat zeggen veel kinderen verontwaardigd:

*‘maar u had het beloofd’.* Er zou meer rekening gehouden moet worden met de waarde die kinderen hechten aan zulke beloftes.

Het tweede aspect van jeugdparticipatie heeft betrekking op de invloed die een jongere heeft op de leefomgeving. Vandenbroucke et al. (2010) stellen dat het niet goed gaat met de jeugdparticipatie in Nederland. Ook de meiden in de Landlustbuurt vinden dat zij te weinig te zeggen hebben over de vormgeving van hun leefomgeving.

*‘Ik kan wel mijn mening geven, maar dat gebeurt uiteindelijk toch niet. Dus bijvoorbeeld, ik zeg dan ik vind dat de glijbaan geverfd moet worden. Opnieuw geverfd, omdat het dan met graffiti is gedaan ofzo. Dan doen ze toch er niks aan.’* (Samira, 11)

‘*Een paar jaar geleden was hier zo’n skatebaan, en toen hebben ze allemaal tegen ons gelogen! Toen zeiden ze: ‘Ja, we gaan een zwembad, zwembad, zwembad maken’ en toen na een paar dagen hadden ze alleen twee paaltjes gemaakt. Twee paaltjes voor het voetballen.’* (Hanna,11)

Uit het citaat van Hanna is op te maken dat de kinderen teleurgesteld zijn als er iets beloofd

**Afbeelding 9: Zelforganisatie**



Een van de meiden geeft haar les Glitter & Glamour aan andere meiden uit de buurt  
Bron: Auteur

wordt en het vervolgens niet gebeurt. Tijdens een wandeling in de buurt sprak ik een meisje dat mij vertelde dat ze bij Eigenhaard uitgenodigd waren om zelf een speeltuin te ontwerpen voor in de Charlotte de Bourbonstraat. Dit was volgens haar al een jaar geleden en ze was teleurgesteld dat de beloofde speeltuin er nog steeds niet was (Observatieverslag, 18-10 2013). Vandenbroucke et al. (2010) concluderen in hun onderzoek naar jeugdparticipatie dat het een veelvoorkomend probleem is dat jongeren hun wensen graag snel verwezenlijkt willen zien, terwijl overheidsprojecten traag op gang komen. Ook in de Landlustbuurt lijkt dit probleem zich voor te doen: er worden wel pogingen gedaan om kinderen en jongeren meer te betrekken bij de vormgeving van hun leefomgeving, maar het uitvoeringsproces lang op zich laat wachten. Hierdoor worden de meiden steeds weer teleurgesteld.

Ook lijkt de communicatie tussen de gemeente en de jongeren niet optimaal te zijn. Zo vertelde Samira (11) dat ze altijd graag de eendjes voerde bij de Rijkgracht, maar dat dit niet meer mag. Ik probeerde haar uit te leggen dat dit niet meer mag omdat er duiven en ratten op het brood afkomen waar bewoners last van hebben, dit was naar voren gekomen tijdens een bewonersbijeenkomst (21-10-2013). Volgens Samira was dit niet waar; zij vertelde dat iemand ooit gif in het brood zou hebben gedaan waardoor heel veel eenden waren overleden. Hierdoor mogen volgens haar bewoners de eenden geen brood meer voeren, dit vond ze erg jammer. Hieruit komt sterk naar voren dat de gemeente geen duidelijke uitleg geeft aan jongeren over hun acties in de buurt, waardoor jongeren hun eigen verhaal ervan maken en het daardoor niet begrijpen. Vandenbroucke et al. (2010) stellen dat de taal van de jongeren en de overheid sterk van elkaar verschillen wat communicatie moeilijk maakt.

Een belangrijke gebeurtenis voor de meiden is het afschaffen van het voetballen in de Coppelstockstraat. Hier is een kleine speeltuin waar kinderen vaak voetballen, doordat de omwonenden daar last van hadden is er door de gemeente besloten dat dit niet meer mag. De kinderen hadden hier niets over te zeggen en dat vinden ze niet eerlijk.

*'Ik heb voor mij een speeltuintje, de houten speeltuin en daarachter woon ik en hier is dan een speeltuintje. En daar is er geschreven door grote mensen, ze hebben een brief geschreven naar de gemeente dat ze veel voetballen en dat het nu afgeschaft moet worden. En dat hebben ze ook gedaan, en wij hebben de vorige keer juist gezegd dat we een voetbalding wouden en dat hebben ze niet gedaan.'* (Samira)

*‘Ja, maar dat slaat nergens op! Kijk, bij onze straat heb je zo’n klein speeltuintje voor baby’s en wij voetballen daar altijd in de zomer. En daar staat nu: er zijn spelregels, je mag niet voetballen.’ (Miriam)*

De meiden geven duidelijk aan dat zij vinden dat er naar hun mening geluisterd moet worden als het gaat om speelplekken: *‘Want ik ben een kind’* (Miriam). Er moet volgens Miriam meer naar kinderen geluisterd worden en niet naar de ouders, *‘want ouders hebben daar niks mee te maken’*. Ook Samira vindt het belangrijk dat ze haar mening kan geven, ze geeft alleen aan dat dit geen zin heeft omdat er toch niet naar hen geluisterd wordt.

Als ik de meiden vraag hoe dat anders zou kunnen gaan hebben ze geen idee. Ze vinden het wel belangrijk, maar weten niet hoe het aangepakt moet worden. Volgens Miriam is de oplossing echter heel simpel: *‘Gewoon naar kinderen luisteren!’*. Ook Hanna zegt *‘dat er meer mensen iets moeten vragen’*. De meiden lijken er geen vertrouwen in te hebben dat de volwassenen naar hun wensen zullen luisteren en toch zijn zij degene die gebruik moeten maken van de speelplekken, dit is volgens hen niet eerlijk. Ze geven aan dat ze het fijn zouden vinden om er met iemand over te praten, maar wel samen met andere kinderen: *‘als veel kinderen dat zouden doen, dan zou ik dat wel willen’* (Hanna).

In deze paragraaf is er ingegaan op de deelvraag: *hoe ervaren meisjes de mate van jeugdparticipatie in de Landlustbuurt?* Met betrekking tot jeugdparticipatie in de Landlustbuurt kan er geconcludeerd worden dat de meiden tevreden zijn over de mogelijkheden voor zelforganisatie, maar dat ze erg ontevreden zijn over de invloed die zij hebben op hun leefomgeving. Ze zijn van mening dat ze meer te zeggen moeten hebben over de plekken waar zij gebruik van maken.

#### *6.6. Wensen en behoeftes*

Over het algemeen zijn de meiden erg positief over hun buurt, ze geven hun buurt gemiddeld een 8.8 als cijfer. Ze vinden het een leuke buurt om te wonen, de mensen zijn aardig en de meeste meiden willen er het liefst altijd blijven wonen. Ook blijkt dat de buurt voor hen van belang is en dat ze vooral veel waarde hechten aan hun vriendinnenrelaties in de buurt. Toch zijn er nog dingen die ze anders zouden willen, in deze paragraaf zullen de wensen en behoeftes met betrekking tot buurtvoorzieningen en activiteiten besproken worden.

Wat betreft de fysieke buurtfactoren geeft Lina aan dat ze *‘meer feestelijke kleuren in de buurt’* zou willen, ook Samira vindt dat de buurt kleurrijker moet zijn. Miriam vindt dat de

huizen in de buurt moeten veranderen: *'die moeten wat moderner enzo...En niet te duur'*. Overigens worden er op dit moment veel huizen in de buurt gerenoveerd, hier zijn de meiden erg enthousiast over. Jasmina (11) gaf aan dat ze in een *'heel bijzondere buurt'* wonen, omdat alles hier wordt verbouwd en mooier wordt gemaakt wat volgens de meiden op andere plekken niet gebeurt. Één van de meisjes zei dat haar huis ook was verbouwd en dat hun huis nu twee keer zo groot is. Ook Hanna zei dat haar hele straat gaat verhuizen omdat ze gaan verbouwen. Ze geeft aan dat ze liever niet wilt verhuizen, maar *'als we zouden verhuizen, dan zou ik wel in deze buurt willen blijven en dan ook een groter huis'*. De meiden blijken echter vooral veel aan te merken te hebben op de speelvoorzieningen in de buurt, hieronder zal daarom besproken worden hoe deze meiden een speelplek zouden inrichten.

### *Speelplekken*

De meeste respondenten geven aan dat er meer speelplekken in de buurt moeten komen waar meiden van hun leeftijd kunnen spelen en voetballen. Miriam geeft bovendien aan dat veel speelplekken vernieuwd moeten worden: *'gewoon mooie speeltuintjes, en als het over 10 jaar oud is en ja, mensen hebben er al gespeeld dan moet het weer verbouwd worden na 10 jaar'*. Wanneer ik de respondenten vraag hoe zo'n speelplek eruit zou zien als zij het zelf mochten ontwerpen dan geven ze allemaal aan dat hier een voetbalveld moet komen. Op dit moment is er alleen een voetbalveld op het schoolplein, als de kinderen in hun eigen straat moeten blijven dan kunnen zij hier niet voetballen. Ook kwam uit de meeste interviews naar voren dat er grote schommels moeten komen en een glijbaan die rond gaat.

*'Ik zou rond twee voetbalvelden willen. Gewoon een klein speeltuintje met een glijbaan en zand voor de kinderen. En voor ouderen gewoon een hele lange rij stoelen..., waar alle meisjes en jongens kunnen zitten.'* (Lina, 11)

Deze ideale speelplek van Lina (11) laat duidelijk naar voren komen dat het voor de meiden niet alleen gaat om een plek waar zij kunnen spelen, maar ook om een plek waar zij kunnen samenkomen. Samira (11) zou vooral een avontuurlijke speeltuin willen, waar genoeg uitdagende speelvoorzieningen zijn voor meiden van haar leeftijd:

*'Nou, sowieso zou er dan een hele grote schommel zijn, en nog allemaal schommeltjes daarnaast en nog ook twee schommels voor de baby's. En ik zou ook vogelhuisjes maken en alles daar ophangen, vrolijke dingen. En ik zou nog ook hutten bouwen,*

*voor mensen als ze hun eigen hut willen. En ik zou ook nog een hut maken waar je dan... dus gewoon een soort heel gebouw, eigenlijk zo'n groot ding. En hier is dan de glijbaan, die zo rond gaat, en een glijbaan van boven naar beneden enzo, alles. En nog ook met water'. (Samira, 11).*

Ook voor Hanna (11) is het belangrijk dat er genoeg uitdagende speelvoorzieningen zijn:

*'Ik zou met een echte glijbaan die helemaal rond gaat, ik zou als het mocht een heel groot voetbalveld doen en heel veel schommels. En een achtbaan! En een paar, ongeveer 1 keer in de 3/4 maanden zou ik er kermis doen' (Hanna).*

Het feit dat Hanna over het voetbalveld zegt *'als het mocht'*, laat wel zien hoe erg dit speelt bij de kinderen. Ze willen allemaal graag voetballen, maar op veel plekken is dit verboden. De meiden geven overigens wel aan dat ze erg blij zijn dat het schoolplein wordt verbouwd, daar waren ze wel een beetje op uitgekeken.

#### *Activiteiten*

Wat betreft de activiteiten geven de meiden aan dat er al erg veel te doen is in de buurt, toch zijn er nog een aantal activiteiten die ze graag zouden willen hebben. Lina (11) zegt bijvoorbeeld dat ze graag iets met sporten zou willen doen, bijvoorbeeld voetballen. Tijdens mijn stage sprak ik ook met een jongerenwerker die op zaterdag met de jongens uit de buurt sport. Hij gaf aan dat er inderdaad in de zomer een aantal meiden meededen met sportactiviteiten die erg fanatiek waren en het heel leuk vonden. Samira, Miriam en Hanna gaven aan dat ze meer willen koken, maar dit komt vooral doordat deze activiteit de afgelopen maand vaak niet door is gegaan.

*'Nou kijk, altijd wordt het koken gestopt. Dus wil ik meer kookles. Dan kunnen dus veel meiden of jongens komen, die dan niet goed kunnen koken. Maar als dan hun ouders dan niet thuis zijn en je moet voor je zusjes en broertjes gaan koken of wat dan ook en dan kan je dat wel doen.'* (Samira).

Verder geeft Hanna nog aan dat ze meer meidendingen wilt doen, iets met modeontwerpen. Ze geeft aan dat er bij de activiteiten vaak te weinig materiaal is en dat hier beter voor gezorgd moet worden.

*‘Ja, je krijgt zeg maar elke keer een boek met stof en je eigen potje lijm en schaar, zodat er geen ruzie wordt gemaakt. En dat er ook voor iedereen iets wordt geregeld, niet voor eentje niet en eentje wel.’*

Wat betreft de sociaal-emotionele dimensie van de buurt zijn de meeste meiden tevreden. Ze kennen veel mensen en al hun vriendinnen wonen in de buurt. Celine geeft wel aan dat ze hoopt dat de mensen in de buurt vreedzamer met elkaar om zullen gaan en mensen meer respect zullen tonen voor de ouderen. Verder geven Lina (11) en Hanna (11) aan dat de veiligheid in de buurt verbeterd moet worden: *‘er moet meer beveiliging komen, want er zijn vaak dingen in de buurt gebeurd’* (Lina) en *‘er moeten minder schietpartijen komen’* (Hanna, 11). Opvallend is dat de meiden ondanks het gevoel van onveiligheid over het algemeen erg positief over de Landlustbuurt zijn. Dit komt vooral doordat ze veel mensen in de buurt kennen en ze het gevoel hebben dat ze altijd op hun vriendinnen kunnen rekenen. Steun van vriendinnen geeft hen een gevoel van veiligheid die essentieel is voor deze positieve beleving van de buurt.

In deze paragraaf is er ingegaan op de deelvraag: *in hoeverre vinden meisjes dat buurtvoorzieningen en –activiteiten in de Landlustbuurt aansluiten bij hun wensen en behoeftes?* Concluderend kan er hierbij gesteld worden dat de meiden in de Landlustbuurt een positief beeld van hun buurt hebben. Wel geven ze aan dat er meer speelvoorzieningen voor meiden van hun leeftijd moeten komen, de buurtvoorziening sluiten dus op dit moment niet goed aan bij hun wensen en behoeftes. Ze geven aan dat de activiteiten in de buurt wel erg leuk zijn en goed aansluiten bij hun behoeftes.



## 7. Conclusie

Dit onderzoek richt zich op de buurtbeleving en participatie van meisjes in de Landlustbuurt, de centrale vraag in dit onderzoek luidt: *Hoe beleven meisjes in de Landlustbuurt hun leefomgeving en de mate waarop zij hierop invloed kunnen uitoefenen?* Om antwoord te kunnen geven op deze vraag is er in dit onderzoek gekeken naar de fysieke en sociaal-emotionele buurtbeleving, de buurtparticipatie en de wensen en behoeftes van meisjes.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat de meiden veel gebruik maken van de buurt. Hoewel verschillende onderzoeken er inderdaad op wezen dat meisjes in toenemende mate gebruik maken van de openbare ruimte (Matthews, Limb & Percy-Smith, 1998; Matthews, Limb & Taylor, 2000; Skelton, 2000; Emmelkamp, 2004), kwam uit het Nederlands onderzoek van Keune, Boonstra & Overgaag (2002) naar voren dat dit niet geldt voor allochtone meisjes. Zij zouden nog steeds beperkt zijn in hun bewegingsvrijheid en voornamelijk binnenshuis blijven. In dit onderzoek kwam echter naar voren dat dit in de Landlustbuurt niet het geval is; alle respondenten waren van niet-westerse afkomst en gaven allemaal aan dat zij wel degelijk veel gebruik maakten van de buurt. Wel kwam duidelijk naar voren dat zij zich niet ver van hun directe leefomgeving begaven, ze bewogen zich voornamelijk in wat Kearns en Parkinson (2001) definiëren als de 'home area'. Hieruit blijkt dat de meiden nog steeds in zekere mate beperkt zijn in hun bewegingsvrijheid, dit leek vooral te maken te hebben met het gevoel van onveiligheid dat zij zelf en hun ouders hadden.

Met betrekking tot de fysieke buurtbeleving lijken de meiden weinig aan te merken te hebben op het fysieke uiterlijk van de buurt. Wel blijkt dat er onder de meiden behoefte is aan meer speelplekken in de buurt voor kinderen van hun leeftijd. Veel speelplekken zijn te oud of voor kleine kinderen. De meer avontuurlijke speelplekken die de meiden wel leuk vinden, zijn voor hun niet goed bereikbaar. Ze worden van de buurt afgescheiden door grote wegen, waardoor de meisjes er niet zonder begeleiding heen mogen. Gezien het belang van de fysieke leefomgeving voor kinderen en jongeren (Elsley, 2004), zou hier meer aandacht aan moeten worden besteed. Jongeren maken echter niet alleen gebruik van de daarvoor bestemde voorzieningen, maar gebruiken de openbare ruimte ook als ontmoetingsplek (Karsten et al., 2001). In het onderzoek is duidelijk naar voren gekomen dat meiden in de Landlustbuurt de straat en het schoolplein gebruiken als informele ontmoetingsplek. In overeenstemming met het onderzoek van Skelton (2000) blijken vriendinnenrelaties van groot belang te zijn voor de meiden, ze geven aan eigenlijk alles in de buurt te ondernemen met vriendinnen.

Uit het onderzoek komt dus duidelijk naar voren dat de sociaal-emotionele dimensie van de buurt voornamelijk bepalend is voor de buurtbeleving van meiden in de Landlustbuurt.

De meiden geven aan bijna iedereen te kennen in de buurt en hun vriendinnennetwerk beperkt zich dan ook tot de buurt. De meiden lijken voornamelijk te beschikken over ‘*bonding*’ sociaal kapitaal binnen de buurt (Holland, Reynolds & Weller, 2007), het is echter niet duidelijk geworden of dit een negatief effect zou hebben. De waarde die de meiden hechten aan de buurt en het gevoel van ‘*belonging*’ dat zij uiten lijkt dan ook voornamelijk te worden beïnvloed door de sociale relaties die zij hebben in de buurt. Chipuer et al. (1999) stellen dat de ‘*sense of community*’ onder jongeren voornamelijk beïnvloed wordt door steun, buurtactiviteiten, veiligheid, vriendschap en buurtcontacten. Voor de meiden in de Landlustbuurt lijken vooral steun en vriendschap belangrijke factoren te zijn. Hoewel de meiden zich niet altijd veilig voelen in de buurt, geeft de aanwezigheid van hun vriendinnen hun steun en vertrouwen. Dit is dan ook een belangrijke reden waarom ze altijd samen dingen ondernemen, zij voelen zich veiliger in de buurt als ze samen zijn. Hun sociale netwerk in de buurt beïnvloedt bovendien de mate van verbondenheid en hechting aan de buurt. De meiden voelen zich thuis in de buurt, omdat ze iedereen kennen.

Met betrekking tot jeugdparticipatie in de Landlustbuurt kan er geconcludeerd worden dat de meiden tevreden zijn over de mogelijkheden voor zelforganisatie, maar dat ze erg ontevreden zijn over de invloed die zij hebben op hun leefomgeving. Over de activiteiten in de buurt zijn de meiden erg positief, ze geven aan dat ze het leuk vinden dat ze bij de nieuwe jongerenorganisatie veel zelf mogen organiseren. De buurtactiviteiten lijken voor meiden een alternatief op de dure clubactiviteiten (Elsley, 2004). Wel zeggen ze dat ze vaak teleurgesteld zijn als de beloofde activiteiten niet doorgaan omdat er geen locatie is. Hoewel de meiden dus tevreden zijn over de mate van zelforganisatie, vinden ze dat ze maar weinig invloed hebben op hun leefomgeving. Dit is een groot frustratiepunt voor de meiden, zij vinden dat zij als kinderen meer te zeggen moeten hebben over de plekken waar ze gebruik van maken. Volgens Vandenbroucke et al. (2010) werkt de jeugdparticipatie in de praktijk niet omdat jongeren een andere taal spreken dan de overheid en hun snel verwezenlijkt willen zien terwijl overheidsprojecten traag op gang komen. Dit lijkt in de Landlustbuurt ook het geval te zijn, de gemeente probeert jongeren meer te betrekken bij de stedelijke ontwikkeling van de buurt, maar in de praktijk pakt dit niet goed aan. De meiden geven aan dat er niet naar hun geluisterd wordt en er nooit iets gedaan wordt met hun mening.

Ondanks een aantal negatieve aspecten van de buurt is uit het onderzoek naar voren gekomen dat de meiden over het algemeen erg positief zijn over hun buurt. Het positieve beeld dat de meiden hebben van de buurt komt vooral voort uit de sociale relaties die zij hebben in de buurt. De meiden geven aan dat zij veel mensen kennen in de buurt, dat de mensen aardig

zijn en dat zij veel vriendinnen hebben in de buurt. Hoewel zij de buurt niet veilig vinden, kunnen zij altijd vertrouwen en steunen op hun vriendinnen. Wel is duidelijk geworden dat de meiden erg gefrustreerd zijn over het feit dat zij geen invloed hebben op de indeling van de plekken waar ze gebruik van maken. Deze frustratie leidt bij hen echter niet tot een negatief beeld van de buurt; ze zijn nog steeds van mening: *'Onze buurt is heel bijzonder'*.

## 8. Discussie en aanbevelingen

Dit onderzoek heeft een redelijk beeld kunnen geven van de belevingswereld van meisjes in de Landlustbuurt. Met dit onderzoek is duidelijk geworden dat meer aandacht voor de specifieke behoefte van meisjes in de buurt noodzakelijk is. De meiden blijken veel gebruik te maken van de openbare ruimte en zouden dus meer aandacht moeten krijgen in de wetenschap. Ook is duidelijk naar voren gekomen dat de meiden niet tevreden zijn over de mate van invloed die zij hebben op hun leefomgeving. In de huidige participatiesamenleving is het dus van belang om meiden meer te betrekken bij het stedelijk beleid. Ondanks deze bevindingen heeft dit onderzoek ook beperkingen en laat het duidelijk zien dat vervolgonderzoek binnen dit veld van groot belang is.

Ten eerste kwam ik er gedurende het onderzoeksproces achter dat oudere meiden (vanaf 12 jaar) moeilijk te bereiken waren. Zij waren minder actief in de buurt en namen geen deel aan de activiteiten. Het leek erop dat meiden van deze leeftijd zich voornamelijk richten op school, dit zou erop kunnen wijzen dat hun sociale activiteiten zich verplaatsen van de buurt naar de school. Onderzoek naar deze leeftijdscategorie zou interessant zijn, omdat de reden van afwezigheid misschien wijst op een negatief beeld van de buurt. Het zou interessant zijn om te achterhalen waarom deze meiden minder actief aanwezig zijn in de buurt en of er bij deze leeftijdscategorie misschien nog wel sprake is van een 'slaapkamercultuur'.

Een tweede beperking in dit onderzoek is dat de dataverzameling voornamelijk in de winter heeft plaatsgevonden. Door de kou waren er minder jongeren op straat. Het zou daarom interessant zijn om een dergelijk onderzoek te herhalen in de zomer. Ik heb uit verschillende verhalen begrepen dat er in de zomer veel georganiseerd wordt in de buurt en de aanwezigheid van meer jongeren op straat zou tot andere bevindingen kunnen leiden.

Ten derde heb ik in dit onderzoek voornamelijk contact gehad met meiden die actief deelnamen aan de activiteiten die in de buurt werden georganiseerd. Voor vervolgonderzoek zou het interessant zijn om ook de buurtbeleving van meiden die hier niet aan deelnemen te achterhalen. Het zou hierbij met name interessant zijn om te achterhalen wat hun redenen zijn om hier niet aan deel te nemen. Hier zouden misschien andere wensen en behoeftes uit naar voren kunnen komen.

Als laatste zou het nog interessant zijn om een vergelijkend onderzoek uit te voeren waarbij de buurtbeleving van jongens en meisjes wordt vergeleken. Uit dit onderzoek kwam bijvoorbeeld naar voren dat meisjes zich niet ver van hun directe woonomgeving bewegen, het zou interessant zijn te onderzoeken of jongens dit wel meer doen. Bovendien zou een

vergelijkend onderzoek de specifieke wensen en behoeftes van meisjes nog duidelijker in beeld kunnen brengen.

## 9. Reflectie

Het onderzoeksproces is redelijk goed verlopen. Gezien mijn stageplek in de buurt had ik echter verwacht dat ik heel makkelijk toegang zou hebben tot de respondenten, dit was helaas niet het geval. De oudere meiden waren moeilijk bereikbaar en de jonge meiden hadden weinig tijd om interviews te houden. Zij waren altijd druk met activiteiten en moesten voor het donker thuis zijn. Hierdoor liep de respondentenwerving niet zo makkelijk als gedacht. Hoewel ik dus minder interviews heb gehouden dan aanvankelijk gedacht heb ik heel veel informatie uit de participerende observaties kunnen halen. Doordat ik dagelijks actief aanwezig was in de buurt had ik al een zekere vertrouwensband met de meiden in de buurt opgebouwd. Hierdoor begonnen ze steeds makkelijker dingen aan mij te vertellen. Dit had ik van tevoren niet voorzien en achteraf had ik meer focus op deze participerende observaties moeten leggen.

Doordat ik dit vanaf het begin van het proces niet had gedaan had ik moeite om de informele gesprekken in de buurt te verwerken in de resultaten. Hier liep ik op vast, doordat ik veel informatie had gekregen die ik niet had opgenomen. Uiteindelijk is het mij toch nog redelijk goed gelukt om de informatie te verwerken en zo een goed beeld te schetsen van de beleving van meiden in de buurt.

Behalve de moeite die ik had met respondentenwerving voor interviews, bleek dit ook niet de juiste methode om informatie te verzamelen over meiden van deze leeftijd. Hoewel de meeste meiden die ik heb geïnterviewd altijd een grote mond hadden tijdens de activiteiten, sloegen zij vaak dicht op het moment dat wij één op één een gesprek hadden dat opgenomen werd. Ze werden hier verlegen van en zagen het als een soort test. Achteraf had ik de interviews informeler moeten houden en misschien zelfs niet op moeten nemen om zo aan meer informatie te komen. Uit de informele gesprekken heb ik uiteindelijk meer informatie kunnen halen dan uit de interviews.

Ook liep de foto-excursie niet zoals ik had gepland, met meiden van deze leeftijd bleek het moeilijk om afspraken te maken. Hoewel ik een groep van zes meiden foto's ben gaan maken, zijn er maar twee op komen dagen om het te bespreken en er een poster van te maken. Hoewel de foto's mij interessante informatie gaven had ik ook graag de verhalen achter de foto's meer willen vastleggen. Met deze meiden was het beter geweest om dit direct te doen, dan zijn ze er nog helemaal mee bezig en zullen ze allemaal mee doen.

## 10. Literatuurlijst

- Advies Bewonersoverleg Landlust: Karel Doormanplein (2011). *Stadsdeel West*, Ontleend aan: [west.amsterdam.nl](http://west.amsterdam.nl).
- Beauvais, C., & Jenson, J. (2003). *The well-being of children: are there “neighbourhood effects”?* Discussion Paper F31: Family Network. Ottawa: Canadian Policy Research Networks Inc.
- Beckhoven, E. van & Kempen, R. van (2002). *Het belang van de buurt: de invloed van herstructurering op activiteiten van blijvers en nieuwkomers in een Amsterdamse en Utrechtse buurt*. Den Haag/Utrecht: DGW/NETHUR Partnership.
- Bolt, G. & Torrance, M. I. (2005). *Stedelijke herstructurering en sociale cohesie*. Utrecht: NETHUR
- Bottrell, D. (2009). Dealing with disadvantage: Resilience and the social capital of young people's networks. *Youth & Society*, 40(4), 476 – 501.
- Bryman, A. (2008). *Social research methods*. Oxford: Oxford University Press.
- Burton, L.M., Price-Spratlen, T. & Spencer, M.B. (1997). On ways of thinking about measuring neighborhoods: Implications for studying context and developmental outcomes for children, In: J. Brooks-Gunn, G.J. Duncan, J.L. Aber (eds.) *Neighborhood poverty: Policy implications in studying neighborhoods*, Russell Sage Foundation.
- Cele, S. (2006). *Communicating place: Methods for understanding children's experience of place*. Stockholm: Stockholm University, Department of Human Geography.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2012). *Statline: Kerncijfers wijken en buurten*. <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=70904NED&D1=3,6-10,25-31&D2=6136,6170&D3=a&VW=T>
- Checkoway, B. Pothukuchi, K. & Finn, J. (1995). Youth participation in community planning: What are the benefits? *Journal of Planning Education and Research*, 14, 134 – 139.
- Chipuer, H.M., Pretty, G.H., Delorey, E., Miller, M., Powers, T., Rumstein, O., Barnes, A., Cordasic, N., & Laurent, K. (1999). The Neighbourhood Youth Inventory: Development and validation. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 9, 355 – 368.
- Coleman, J.S. (1988). Social capital in the creation of human capital. *American Journal of Sociology*, 94, S95 – S120.

- Darbyshire, P., MacDougal, C., & Schiller, W. (2005). Multiple methods in qualitative research with children: more insight or just more? *Qualitative Research*, 5, 417 – 436.
- Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (2009). *Beleidskader jeugdparticipatie 2009-2012*. Amsterdam: Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling.
- Elsley, S. (2004). Children's experience of public space. *Children & Society*, 18, 155 - 164.
- Emmelkamp, R. (2004). *Een veilig avontuur: alledaagse plaatsen en vrijetijdsbesteding in de verhalen van jongeren en ouders*. Amsterdam: Proefschrift Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen Universiteit van Amsterdam.
- Evans, B. (2008). Geographies of youth/young people. *Geography Compass*, 2(5), 1659 - 1680.
- Evans, S.D. (2007). Youth sense of community: voice and power in community contexts. *Journal of Community Psychology*, 35(6), 693 – 709.
- Ferguson, K.M. (2006). Social capital and children's wellbeing: A critical synthesis of the international social capital literature. *International Journal of Social Welfare*, 15, 2 – 18.
- Forrest, R. (2008). Who cares about neighbourhoods? *International Social Science Journal*, 59(191), 129 – 141.
- Francis, M. & Lorenzo, R. (2002). Seven realms of children's participation. *Journal of Environmental Psychology*, 22, 157 – 169.
- Galster, G. (2001). On the nature of neighbourhood. *Urban Studies*, 38 (12), 2111 – 2124.
- Geheugen van West (2013). Landlust op facebook.  
<http://www.geheugenvanwest.nl/10102/nl/landlust>
- Holland, J., Reynolds, T., & Weller, S. (2007). Transitions, networks and communities: The significance of social capital in the lives of children and young people. *Journal of Youth Studies*, 10(1), 97 – 116.
- Holloway, S.L. & Valentine, G. (2000). *Children's geographies: playing, living, learning*. New York: Routledge.
- Huisman, C. (2013, 20 september). 'Arme wijk doet niet mee'. *Volkskrant*, p. 3.
- James, K. (2001). "I just gotta have my own space": The bedroom as a leisure site for adolescent girls. *Journal of Leisure Research*, 33 (1), 71 – 90.
- Jansen, M. & Jager, E. (2012). *Quickscan Bosleeuw midden en Karel Doormanplein e.o.* Amsterdam Stadsdeel West.
- Jong in West (2011). *Wat is Jong in West?* Verkregen via  
<http://www.west.amsterdam.nl/jeugd-en-onderwijs/jong-west/jong-west/>



- Karsten, L. (2003). Children's use of public space: the gendered world of the playground. *Childhood, 10* (4), 457 – 473.
- Karsten, L. (2011). Children's social capital in the segregated context of Amsterdam: An historical-geographical approach. *Urban Studies, 48*(8), 1651 – 1666.
- Karsten, L., Kuiper, E. & Reubsaet, H. (2001). *Van de straat? De relatie jeugd en openbare ruimte verkend*. Assen: Van Gorcum.
- Kearns, A. & Forrest, R. (2000). Social cohesion and multilevel urban governance. *Urban Studies, 37* (5-6), 995 – 1017.
- Kearns, A. & Parkinson, M. (2001). The significance of neighbourhood. *Urban Studies, 38*(12), 2103 – 2110.
- Kempen, R. de & Bolt, G. (2009). Social cohesion, social mix, and urban policies in the Netherlands. *Journal of Housing and the Built Environment, 24*, 457 – 475.
- Keune, C. , Boonstra, N., Overgaag, A. (2002). “Mijn vrienden ken ik van de straat”: *Vrijtijdsbesteding van jonge Turken en Marokkanen in de openbare stedelijke ruimte*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Lupton, R. (2003). ‘Neighbourhood effects’: can we measure them and does it matter?, CASEpaper 73, London: Centre for Analysis of Social Exclusion, London School of Economics and Political Science.
- Matthews, H., Limb, M., & Percy-Smith, B. (1998). Changing worlds: The microgeographies of young teenagers. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie, 89*(2), 193 – 202.
- Matthews, H., Limb, M., & Taylor, M. (2000). The ‘street as thirdspace’. In S.L. Holloway & G. Valentine. *Children's geographies: playing, living, learning*. New York: Routledge.
- McMillan, D.W. & Chavis, D.M. (1986). Sense of community: A definition and theory. *Journal of Community Psychology, 14*, 6 – 23.
- Moes, M. (2008). *Woonervaringen van kopers van particuliere koopwoningen: Een onderzoek naar de bijdrage van de verkoop van particuliere huurwoningen aan de wooncarrière van lage middeninkomens en de ontwikkeling van Stadsdeel de Baarsjes*. Utrecht: Faculteit Geowetenschappen, Masterthesis Universiteit van Utrecht.
- Mulderij, K.J. (2011). ‘Rustig chillen zonder dat de politie je stalkt’: Ontmoetingsplaatsen voor jongeren in een zogenoemde achterstandswijk. In G. Bolt, R. van Kempen, & M. Koster (red.). *Jongeren, wonen en sloop: Stedelijke herstructurering gezien door de ogen van jongeren*. Den Haag: Nicis Institute, 80 – 84.

- Nusselder, E. (2011). *Jong Amsterdam / Jong in West: 2011-2014*. Amsterdam: Stadsdeel West.
- Pretty, G.H., Chipuer, H.M., & Bramston, P. (2003). Sense of place amongst adolescents and adults in two rural Australian towns: the discriminating feature of place attachment, sense of community and place dependence in relation to place identity. *Journal of Environmental Psychology*, 23, 273 – 287.
- Schaefer-McDaniel, N.J. (2004). Conceptualizing social capital among young people: Towards a new theory. *Children, Youths and Environment*, 14(1), 153 – 172.
- Schwirian, K.P. (1983). Models of neighborhood change. *Annual Review of Sociology*, 9, 83 – 102.
- Skelton, T. (2000). ‘Nothing to do, nowhere to go?’: teenage girls and ‘public’ space in the Rhondda Valleys, South Wales. In S.L. Holloway & G. Valentine. *Children’s geographies: playing, living, learning*. New York: Routledge.
- Soetenhorst, B. (2014, 4 januari). Het is niet hopeloos. *Het Parool, PS*, p. 20 – 29.
- Stadsdeel West (2013a). *Buurtprofiel Landlust*. Ontleend aan:  
[http://www.west.amsterdam.nl/wonen\\_en/buurtten-west/buurtten/landlustbuurt/bos-lommer/buurt/](http://www.west.amsterdam.nl/wonen_en/buurtten-west/buurtten/landlustbuurt/bos-lommer/buurt/)
- Stadsdeel West (2013b). *Karel Doormanplein*. Ontleend aan:  
[http://www.west.amsterdam.nl/projecten/straten\\_pleinen\\_etc/karel-doormanplein/](http://www.west.amsterdam.nl/projecten/straten_pleinen_etc/karel-doormanplein/)
- Vandenbroucke, M., Braam, H., Gilsing, R., & Steketee, M. (2010). *De staat van jeugdparticipatie in Nederland vanuit het perspectief van de gemeenten: Quickscan onder 175 gemeenten*. Verwey-Jonker Instituut.
- Visscher, S. de (2008). *De sociaal-pedagogische betekenis van de woonomgeving*. Gent: Academia Press.
- Wijntjens, R.M.C. (2011). *It takes a neighbourhood to raise a child: Een onderzoek naar de invloed van de woonomgeving op het ruimtelijk gedrag van kinderen en jongeren in Utrechtse woonwijken*. Utrecht: Faculty of Geosciences Masterthesis Universiteit van Utrecht.

## **Bijlage 1: Interviewschema**

### **Algemene informatie**

- Hoe oud ben je?
- Welke school zit je? Middelbaar/ basisschool? In de buurt?
- Ben je in deze buurt opgegroeid?
- Wat is je afkomst?

### **De buurt**

- Wat zie jij als jouw buurt? → Kaart van Bos & Lommer inkleuren
- Ben je veel in de buurt?
- Waar in de buurt ben je het meest? En waarom?
- Wat doe je als je op straat bent?

### **Fysieke dimensie buurtbeleving**

Infrastructurele opbouw:

- Wat vind je van de gebouwen in de buurt?
- Kan je een voorbeeld geven van de gebouwen die je mooi/lelijk vindt?
- Zijn er straten in de buurt die je onveilig vindt?
- Zo ja: Mag je hier van je ouders alleen heen?
- Vind je dat er genoeg speelplekken en parken in de buurt zijn?
- Vind je deze speelplekken en parken leuk? Waarom wel/niet?
- Maak je veel gebruik van deze speelplekken en parken?
- Van welke plek het meest?
- Als jij een speelplek mocht ontwerpen, hoe zou het er dan uitzien?

Buurtvoorzieningen en –activiteiten:

- Worden er in de buurt genoeg activiteiten georganiseerd voor meisjes van jouw leeftijd?
- Doe je vaak mee aan deze activiteiten?
- Zo nee: waarom niet? Zo ja: vind je ze leuk? Waarom?
- Wat voor activiteiten zou jij graag willen hebben in de buurt?

Informele ontmoetingsplekken:

- Spreek je met vrienden/vriendinnen vaak af in de buurt?
- Waar spreek je dan meestal af? Waarom daar?
- Wat doen jullie dan meestal?

### **Sociale dimensie buurtbeleving**

- Wonen de meeste van je vrienden/vriendinnen bij jou in de buurt of ergens anders?
- Woont er familie van je in de buurt?
- Ga je vaak met vrienden/vriendinnen de buurt in of vaker alleen of met familie?
- Voel jij je veiliger als je met vriendinnen de buurt in gaat?
- Heb je het idee dat je de kinderen in je buurt kan vertrouwen en dat je op ze kan rekenen? Zo nee: waarom niet?

### **Psychologische dimensie buurtbeleving**

- Voel jij je thuis in de buurt?
- Voel jij je op je gemak in de buurt?
- Voel jij je veilig in de buurt? Zo nee: waarom niet?
- Ken je veel mensen in de buurt?
- Helpen mensen elkaar veel in de buurt?
- Ben jezelf wel eens geholpen door buren?
- Zo ja: Kan je hier een voorbeeld van geven?
- Vind je het leuk om in deze buurt te wonen?
- Zou je zelf later ook in deze buurt willen wonen? Waarom wel/niet?
- Zo nee: waar zou je dan willen wonen?

### **Sociale cohesie**

Sociale participatie & interactie

- Zie vragen sociale dimensie buurtbeleving

Gelijkgerichte opvattingen

- Ben je in de buurt wel eens door iemand anders dan je ouders aangesproken op je gedrag? Zo ja: waar ging dit over?
- Heb je wel eens ruzie gehad met iemand uit de buurt? Zo ja: waar ging dit over?

### Identificatie met de buurt

- Vind je de mensen in de buurt aardig? Waarom wel/niet?
- Hoe denk je dat de mensen in jouw buurt denken over de buurt?
- Hoe denk je dat de mensen buiten jouw buurt denken over de buurt?
- Negatief: vind je dit vervelend?

### Jeugdparticipatie

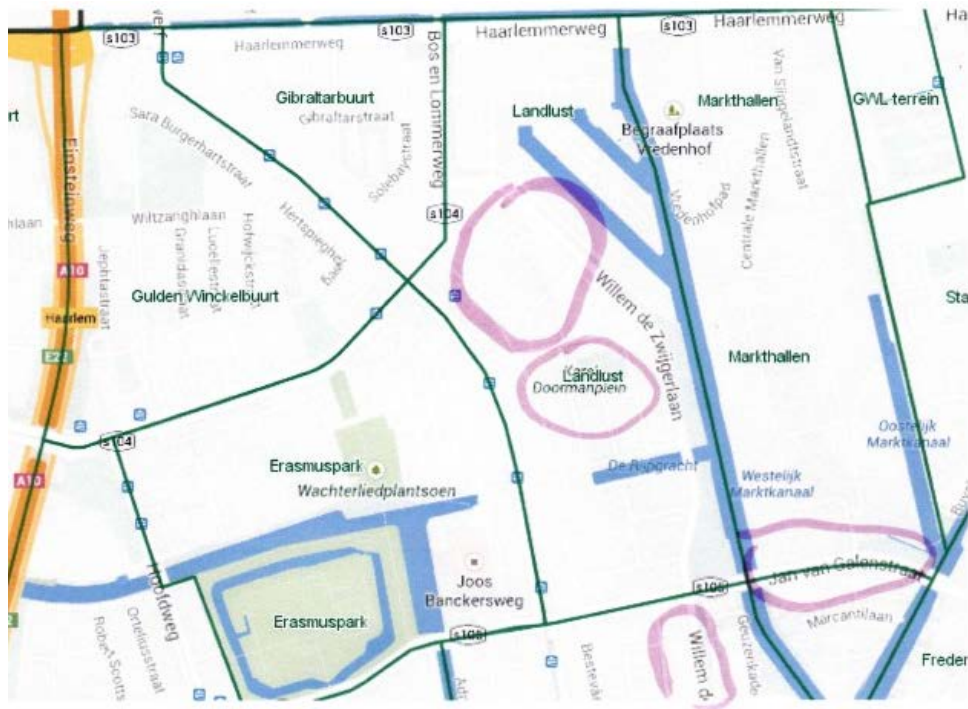
- Heb je het idee dat jij jouw mening kan geven over de veranderingen in de buurt/wat er veranderd zou moeten worden?
- Heb je het gevoel dat er ook iets gedaan wordt met jouw idee?
- Zo ja: voorbeeld/ Zo nee: hoe zou dit anders kunnen volgens jou?
- Heb je het idee dat er genoeg mogelijkheden zijn voor jou om zelf dingen te organiseren in de buurt? Zo nee: zou je dit graag willen?

### Wensen & behoeftes

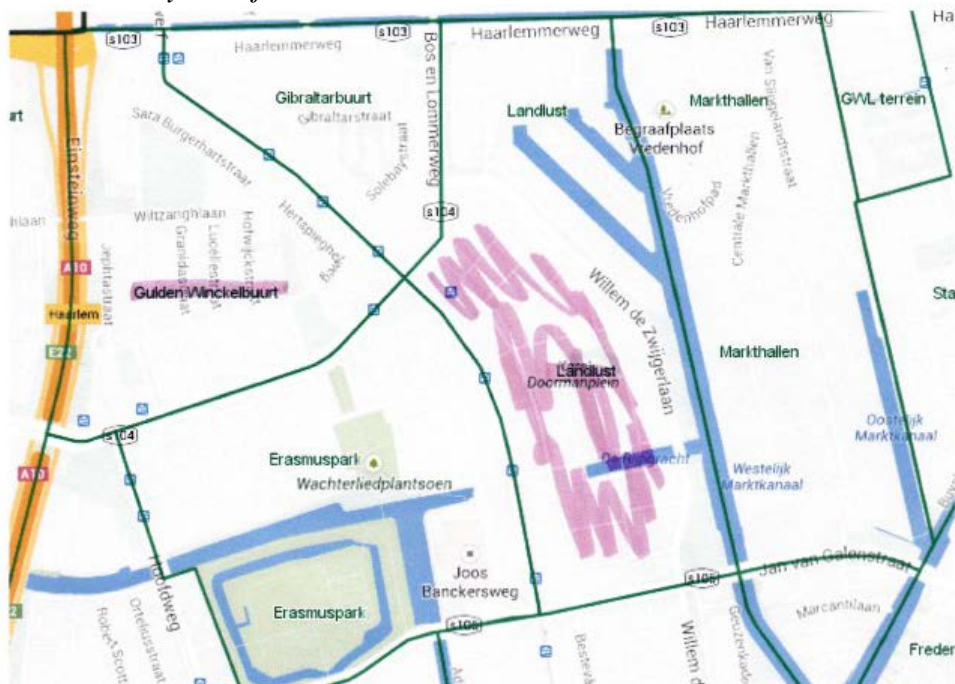
- Wat zou je graag willen veranderen in de buurt? Waarom?
- Hoe denk je dat dit zou moeten gebeuren?
- Welk cijfer zou jij jouw buurt geven? (tussen de 0 en 10)

### Bijlage 3: Kaarten van de buurt

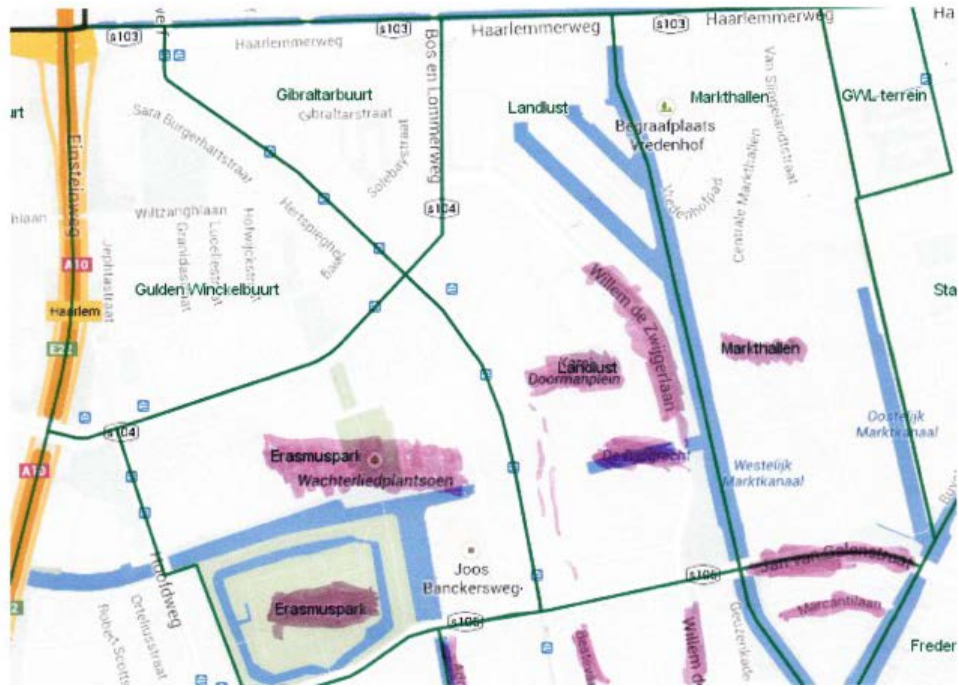
Kaart 1: Lina, 11 jaar



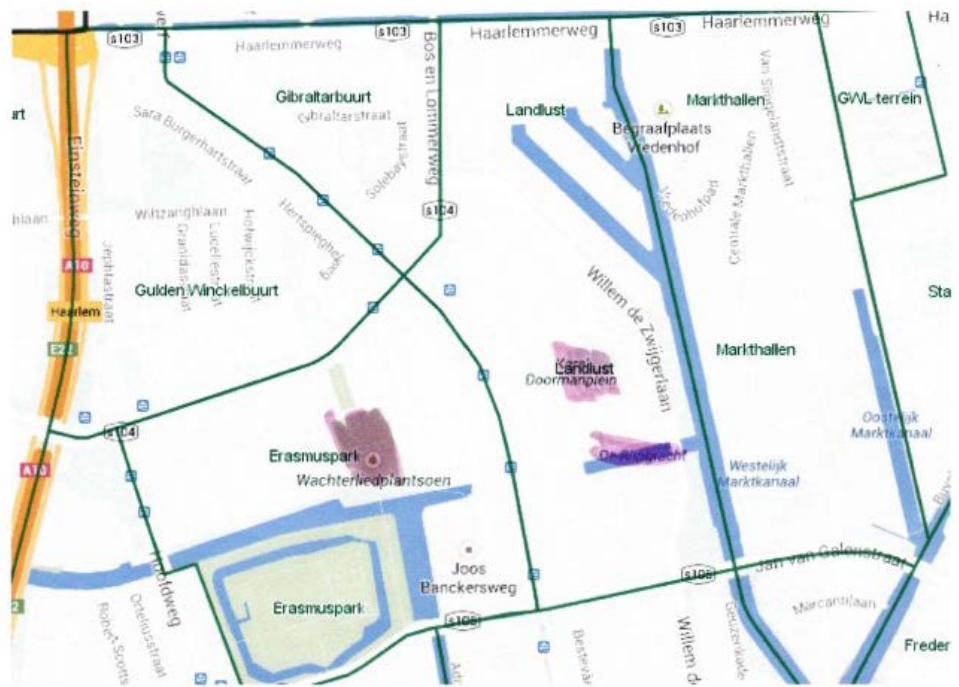
Kaart 2: Dunya, 11 jaar



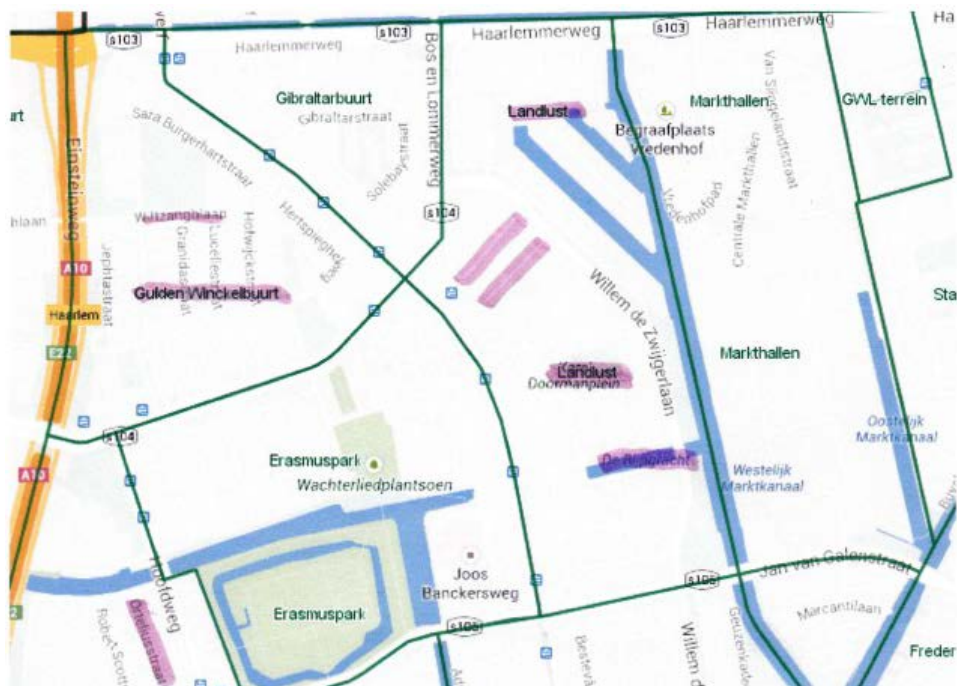
Kaart 3: Samira, 11 jaar



Kaart 4: Miriam, 13 jaar



Kaart 5: Hanna, 11 jaar



Kaart 6: Celine, 11 jaar

